

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
МАЖЛИСЛАР ПАЛАТАСИ

INV. №

2000 йил 2 декабр
шанба
Сотувда эркин нархда
№ 242-243 (2539-2540)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

ШАНБА
СОНИ

8 саҳифаси
бепул

МДХ ДАВЛАТ РАҲБАРЛАРИ УЧРАШУВИ

1 декабр куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги (МДХ) Давлат раҳбарлари кенгашининг мажлисида иштирок этиш учун Беларус пойтахти — Минскка жўнаб кетди.

Саммитда МДХга аъзо мамлакатларнинг деярли барчасидан президентлар иштирок этиши кутилмоқда. Мажлисида МДХ доирасида интеграциялашув жараёнини янада жадаллаштириш билан боғлиқ кўплаб масалалар муҳокама қилиниши кўзда тутилмоқда. Хусусан, эркин савдо зонаси барпо қилиш борасида имзоланган ҳужжат ижросини таъминлаш, Ҳамдўстлик доирасида ягона аксилтеррор маркази тузиш, жинорий йўллар билан қўлга киритилган маблағларнинг қонунийлаштирилишига қарши курашиш билан боғлиқ ма-

салалар саммит кун тартибидан ўрин олган.

Ўзбекистон раҳбари саммитда асосий эътиборни МДХ мамлакатлари ўртасида савдо-иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш билан боғлиқ масалаларга қаратмоқчи. Жумладан, Ўзбекистон Ҳамдўстлик доирасида эркин савдо зонасини барпо этиш борасида тезроқ амалий ишларга ўтиш тарафдори.

Саммит доирасида президентларнинг яккама-якка учрашувлари ҳам режалаштирилган.

(ЎЗА)

МИНСК, 1 декабр. ЎЗА махсус мухбири Анвар Каримов хабар қилади:

МДХ Давлат раҳбарлари кенгашининг мажлисидан олдин Ислом Каримов Россия Президенти Владимир Путин ва сўнгра Беларус Президенти Александр Лукашенко билан алоҳида-алоҳида мулоқотда бўлди. Учрашувларда ўзаро муносабатларни янада ривожлантириш, МДХ доирасида ҳамкорликни, айниқса, иқтисодий ҳамкорликни кучайтириш масалалари хусусида сўз борди.

Шундан сўнг МДХ делегацияларининг аввал тор доирада,

кейин кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлиб ўтди.

Музокараларда Минск саммити кун тартибидан жой олган барча масалалар атрофида муҳокама қилинди. Мамлакатимиз раҳбари муҳокама этилган масалалар юзасидан Ўзбекистоннинг ёндашуви ва қарашларини баён қилди.

Учрашувларда МДХ доирасида аксилтеррор маркази тузиш, ғайриқонуний йўллар билан топилган пулларни қонунийлаштиришга қарши курашиш, Ҳамдўстлик доирасида қабул қилинган, лекин ишламаётган ҳужжатларни бекор этиш масалалари кўрилди.

Алишер Навоий асарларини яхши тушуниш учун уни бир марта ёки икки марта ўқиб қўя қолиш етарли эмас. Бунинг учун улур шоир «Фарҳод ва Ширин» достонида ёзганидек, «... Ўқуб ўтмак, ўқуб ўтмак шиори» қабилда иш кўрмоқ зарур.

Навоийхонлик

«Долалалар»

12-бет

Бахтим қомуси

Конституция — бахтим қомуси,
Тақдир саҳифамда зарҳал номамсан.
Сен эрким, гурурим, юзим ёғдуси,
Оламга юз очган жаҳонномамсан.

Ҳар бир теран сатринг буюк халқимнинг
Толмас вужудида айланар қони,
Сенга ҳаёт берган аجدодларимнинг
Ёвқур курашларда тобланган жони.

Сен билан бақамти бахт топар ишон,
Хур ўлкам бағрида ҳар битта инсон.
Азалдан адолат мезони бўлган
Қонун юрти, демак, асли Туркистон.

Ҳаққу ҳуқуқимга зувала бўлган
Сен зирҳли белбандим, пишиқ-пуктамсан.
Кўкда Оллоҳимдир ҳифзига олган,
Сен заминда менинг таянч нуктамсан.

Дўстмуҳаммад ДўСТ,

Тошкент давлат юридик институти
қошидаги академик лицей ўқитувчиси.

Миллат шаъни фидойилари Амир Темур

4-бет

Дори- Дармон ва ИЙМОН

Хўш, ҳали ҳам баъзи бир дорихоналар пештахталарига қўйилган сохта дориларни аниқлаш ва сотувдан олиб ташлаш кимнинг вазифаси? Ким бунинг учун жон куйдириши лозим?

14-, 15-бетлар

TV

дастурлари

«Жаҳон» АА.

КИЧИК ВА ЎРТА БИЗНЕС

Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш бўйича республика мувофиқлаштирувчи Кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Уни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, Кенгаш раиси Р.Азимов бошқарди.

Мажлисида асосий масала сифатида Кенгашнинг хусусий тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнесни рағбатлантириш ва ривожлантиришдаги ролини янада ошириш чора-тадбирлари муҳокама қилинди. Бу масала илгари Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурдаги Назорат бўйича мувофиқлаштирувчи кенгаш мажлисида кўриб чиқилган эди.

Мажлисида Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 11 февралдаги йиғилишида берган кўрсатмаларини бажариш борасида амалга оширилган тадбирлар тадбиркорлик фаолиятининг янада фаоллашувиغا кўмаклашгани қайд этилди. Йил бошидан буён мамлакатда минглаб кичик ва ўрта бизнес корхоналари тузилди, уларнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши ошди, янги ишчи ўринлари яратилди. Тижорат банкларининг ўз маблағлари, бюджетдан ташқари жамғармалар, шунингдек, хорижий кредит линиялари ҳисобидан ажратган кредитлари ҳажми кўпайди.

Шу билан бирга, мажлисида таъкидланганидек, хусусий тадбиркорлик тобора кенгайиб бораётган бўлса-да, сифат нуқтаи назаридан суст ривожланмоқда. Кичик ва ўрта бизнес соҳасида истеъмол товарларини ишлаб чиқариш суръатлари паст, кичик ва ўрта корхоналарнинг sanoat соҳаларидаги улуши салмоқли эмас, айрим банкларнинг кредит портфелида ишлаб чиқариш мақсадларига ажратилган ресурслар кам, экспорт товарлари рўйхати кўпаймаётир, кичик ва ўрта бизнес субъектларининг моддий-техника ресурсларидан фойдаланишини таъминловчи ишончли тизим яратилмаган. Тадбиркорлар ҳуқуқларининг бюрократик аппарат томонидан бузилиши давом этмоқда. Бунинг устига, Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси ишбилармонлар манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича ўз зиммаларига юкланган вазифаларни тўлиқ бажармаяпти.

Кенгашда муҳокама қилинган масалалар юзасидан ҳар бир ишчи гуруҳи учун аниқ вазифалар белгилаб олинди. Хусусан, кичик ва ўрта тадбиркорлик тўғрисидаги, тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш ҳақидаги қонунчиликни янада такомиллаштириш бўйича ишчи гуруҳига тадбиркорларни нафақат асосий текширувчилардан, балки бошқа тартиббузарликлардан ҳам ҳимоя қилиш бўйича ҳуқуқий муҳофаза дастури лойиҳасини ишлаб чиқиш топширилди. Негативи, бундай камчиликлар бошқарув органлари ва хўжалик тузилмалари билан муносабатларнинг барча поғоналарида ҳамон учраб турибди.

Хомашё ва материаллар, тадбиркорларнинг маҳсулотлари бозорини шакллантириш бўйича ишчи гуруҳи тадбиркорларнинг фикр-мулоҳазаларини ҳисобга олган ҳолда, кичик ва ўрта бизнес субъектларига зарур моддий-техник ресурслардан эркин фойдаланиш имконини берувчи тизимни яратадиган ҳукумат қарори лойиҳасини ишлаб чиқиши лозим.

Кичик ва ўрта бизнесни ахборот билан таъминлаш ва кадрлар тайёрлаш бўйича ишчи гуруҳига Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ёрдамида республикадаги кичик ва ўрта корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ва товарларни саралаб олиш ҳамда доимий фаолият юритувчи "Ўзқўргазмасавдо" ярмарка савдо-сури марказида намойиш этиш топширилди. Гуруҳ аъзолари 2001-2002 йилларда кичик ва ўрта бизнес учун кадрлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш дастурини ишлаб чиқади, шунингдек, ушбу дастурни молиялаш учун ҳомийларнинг грантлари ва маблағларини жалб этиш бўйича таклифлар тайёрлайди.

Мажлисида кичик ва ўрта бизнес ривожини таъминлаш лозим бўлган тузилмалар раҳбарларининг йил якуналари бўйича ҳисоботларини эшитиш белгилаб олинди.

Кенгаш мажлисида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Ҳ.Исмаилов иштирок этди.

Ёшларни фоявий тарбиялаш

Тошкентда бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Олий ўқув юртра ректорлари республика кенгашининг йиғилиши ёшлар онгида миллий истиқлол ғоясини шакллантириш масаласига бағишланди.

Йиғилишнинг олий ва ўрта махсус таълим вазири С.Фулмонов бошқарди.

Тадбирда иштирок этган Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат маслаҳатчиси Т.Рисқиев мамлакатимизда ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ислохотларнинг асосий манбаи миллий истиқлол ғояси эканлигини таъкидлади. Шу сабабли, бугунги кунда халқаро экстремизм ва террорчилик мустақиллигимизга тажовуз қилаётган бир пайтда ёшлар амалга оширилаётган барча туб ўзгаришларнинг моҳияти ва вазифаларини, қўйилган мақсадларнинг муҳимлигини англашлари лозим. Миллий истиқлол ғояси ёшларимиз ва унинг илғор вакиллари — талабалар ҳаётида дастуриямал бўлмоғи керак. Бунга эришиш учун олий ўқув юртралининг профессор ва ўқитувчилари талабалар билан ишлаш янада фаоллаштириш, ўз билим ва кучларини ёшларни фоявий жиҳатдан тарбиялашга қаратиши лозим.

Йиғилишда кўтарилган масалалар Президент Ислам Каримовнинг асарлари ва маърузаларида ёритиб берилган миллий истиқлол ғоясининг асосий тушунчалари ва тамойилларига асослангани таъкидланди. Иккинчи семестрдан бошлаб республикамиздаги барча олий ва ўрта махсус билим юртралида жорий қилинадиган янги ўқув курслари айнан шу асосларга таянади. Ушбу курсни олиб борадиган мамлакатимиз таълим тизимидаги барча ходимлар янги йилгача махсус семинарларда тайёрликдан ўтишади.

Йиғилиш иштирокчилари олий ўқув юртрали талабалари ва профессор-ўқитувчилари ақнида ректорлар республика кенгаши, Олий ва ўрта махсус таълим вазири билан ҳамкорликда тасдиқлаган "Ватаним мустақиллигимга қўшган ҳиссам" номли мурожаатни катта қизиқиш билан муҳокама этишди. Шунингдек, улар талабалар ва таълим тизими ходимларининг вазирлик ташаббусига кўра ташкил этилган фойлар жамғармасида тўпланган фаолиятини ривожлантириш тўғрисидаги таклифларини амалга ошириш йўллари ҳақида ҳам сўз юритдилар.

Йиғилишда республика ректорлар кенгашининг янги раиси этиб, Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори, академик Н.Иброҳимов сайланди.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

Олий Мажлис IV сессияси олдидан

Қонун ижроси билан кучли

Маълумки, Олий Мажлисидаги барча қўмита ва комиссиялар иккинчи чақирғи Олий Мажлисининг биринчи сессиясида Президент Ислам Каримов нутқидан келиб чиққан ҳолда, ўзларининг 2000-2002 йилларга мўлжалланган иш режаларини ишлаб чиққан эди.

— Қўмитамиз фаолиятининг биринчи устувор йўналиши қонун ижодкорлиги бўлса, кейингиси назорат-таҳлил фаолиятидир, — дейди биз билан суҳбатда Олий Мажлисининг Ижтимоий масалалар ва бандлик қўмитаси раиси Машкура Сафоева. — Айни пайтда сессия муҳокамасига киритилаётган барча қонун лойиҳалари юзасидан таклиф ва мулоҳазаларимизни бердик.

Қонун ижроси билан кучли, дейишди. Ўтган қисқа вақт давомида қўмита талай ишларни амалга оширишга улгурди. Жумладан, Ёшлар ишлари қўмитаси ҳамда Оила ва аёллар муаммолари комиссияси билан бирга, мажлисда «Фуқаролар соғлигини сақлаш тўғрисида»ги Қонуннинг жойларда бажарилиши ўрганилди. Депутатлар ҳамда мутахассислардан иборат ишчи гуруҳи Сирдарё ва Навоий вилоятларида бўлиб, соғлиқни сақлаш тизими, санитария ва эпидемиология хизмати фаолиятини таҳлил қилдилар. Аниқланган камчиликлар вилоятларнинг ўзида мутахассислар иштирокида муҳокама қилиниб, чора-тадбирлар белгиланди. Шунингдек, ушбу

масала вилоятлар раҳбарлари иштирокида Олий Мажлис қўмиталарининг қўшма йиғилишида атрофлича муҳокама қилиниб, тегишли қарор қабул қилинди.

Бундан ташқари, қўмита томонидан тузилган депутатлар ва мутахассислардан иборат ишчи гуруҳи «Одамнинг иммунитет танқислиги вируси билан касалланишининг (ОИВ) олдини олиш тўғрисида»ги Қонуннинг Тошкент шаҳрида амалиётга татбиқ этилиши масаласини ўрганди.

— Қонун ижроси юзасидан Тошкент шаҳар ОИТС маркази ва Тошкент шаҳар ҳокимлиги томонидан муайян чора-тадбирлар амалга оширилаётганлиги бизни қувонтирди, — дейди М. Сафоева. — Бироқ текширув жараёнида қонун талаблари тўлиқ бажарилишига тўсқинлик қилаётган баъзи камчилик ва муаммолар ҳам аниқланди. Тизимда фаолият кўрсатаётган мутахассислар масъулиятни тўла хис қилишмаяпти, деб бўлмайди. Шаҳар теританосил касалликлари диспансери, шаҳар нарколегия диспансери ва стационарининг иш фао-

лиятини ўрганиш жараёнида шундай ҳулосага келдик. Айрим даволаш-профилактика муассасаларида ОИВ/ОИТС касаллиги профилактикасига, унинг парентал йўл билан тарқалмаслигига етарлича эътибор берилмаяпти. Масалан, шаҳардаги 3-туғуруқхона текширилганда, махсус қўлқоплар, бир марта ишлатиладиган системалар, спирт ва шу каби зарурий тиббий ашёлар камлиги аниқланди. Бу каби камчиликлар 6-туғуруқхона, 17-шаҳар касалхонаси, 22-поликлиника, 2-болалар тиш даволаш поликлиникасида ҳам кузатилди. Тери-таносил диспансери дори-дармон билан таъминлаш 10 фоизни ташкил қилади, холос.

Яқинда қўмитада депутатлар, соҳа мутахассислари ва мутасадди идоралар вакиллари иштирокида ушбу масала атрофлича муҳокама қилинди, тегишли чора-тадбирлар белгиланиб, қарор қабул қилинди.

Дилбар ТУРҒУНОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

Муборак зиёрат тадориги

Вазирлар Маҳкамасида 2001 йилда ҳаж зиёратини ташкил этиш ва ўтказишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик, қўмита, идора ва ташкилотлар раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Йиғилишни Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов бошқарди.

Таъкидланганидек, ҳар йили мамлакатимизда Президент Ислам Каримов ташаббуси билан фуқароларнинг муборак зиёратга бориши учун кенг имконият ва имтиёзлар яратиб берилмоқда, ҳажга боришни ният

қилган барча мўмин-мусулмонларга амалий ёрдам кўрсатишмоқда.

Бу борада республика ҳукуматининг «Муборак ҳаж зиёратига борувчиларга ёрдам кўрсатиш ҳақида»ги қарори катта аҳамиятга эга. Мазкур ҳужжатда Ўзбекистон фуқароларининг виждон эркинлиги борасидаги конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш, муборак ҳаж амалларини адо этишда қўлайлик, имтиёз ва зарур шароитни яратишга давлат томонидан ёрдам кўрсатиш мақсадида муайян чора-тадбирлар белгиланган. Жумладан, ҳаж сафарини ташкил қилишда мусулмонларнинг талаб-эҳтиёжларини адолатли равишда қондириш, зиёратчиларнинг бориб-келишлари учун қўлай шароит яра-

тиш, Арабистоннинг иқлим шароитини ҳисобга олган ҳолда, зиёратчиларни тиббий кўрикдан ўтказиш, ҳажга кетаётган ҳар бир фуқаро учун бир ярим минг АҚШ долларини имтиёзли — воситачилик ҳақи олманган ҳолда алмаштириб бериш кўзда тутилган.

Сўзга чиққанлар ҳукуматимиз яратиб бераётган бундай имтиёзлардан унумли фойдаланиш, ҳаж мавсумини уюшқоқлик билан ўтказиш, бўлғуси ҳожиларнинг аризасини ўз вақтида адолатли кўриб чиқиш ва зарур ҳужжатларни расмийлаштиришда кўмаклашиш лозимлигини қайд этди.

Шу билан бирга, йиғилишда Тошкент шаҳрида Қорақалпоғистон Республикаси маданияти кунларини ўтказишга доир масала ҳам кўриб чиқилди. Ҳукумат қарорига кўра, дўст-қардош икки халқни бир-бирига янада яқинлаштирувчи бу тадбир пойтахтимизда 15-18 декабр кунлари бўлиб ўтади.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчилари А.Мелибоев, З.Ҳуснидинов иштирок этди.

(ЎзА)

Андижонликлар тажрибаси ўрганилди

Андижонда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Т.Холтоев раислигида плёнка остида пахта етиштиришнинг илғор тажрибасини ўрганиш бўйича республика семинари бўлиб ўтди.

Маълумки, Президент Ислам Каримов шу йилнинг октябр ойида Оқсарой қароргоҳида пахтачилик муаммоларига бағишланган йиғилишда андижонликларнинг пахтачилик соҳасидаги илғор тажрибаларини чуқур ўрганишга даъват этган эди. Семинар сифатли уруғлик тайёрлаш, эртапишар, серҳосил пахта навларини плёнка остида етиштиришга асосланган андижонча усул билан батафсил танишиш мақсадида ташкил этилди.

Семинар иштирокчилари Андижон механика заводи бўлиши. Мазкур заводида 1995 йилда илк бор плёнка остига чигит экувчи сеяланинги биринчи намунаси тайёрланган эди. Шунингдек, улар Андижон технологияси талабларига жавоб берадиган полиэтилен плёнкасини ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган Ўзбекистон-Америка қўшма корхонасига ҳам ташриф буюришди. Табиийки, семинарда Андижон технологияси асосида ишлайдиган илғор хўжаликлар тажрибасини ўрганишга ҳам катта эътибор қаратилди.

(ЎзА мухбири)

Текин газет қаерда бор?

Дарҳақиқат, бозор иқтисодиёти шароитида ҳам текинга газета ўқиш мумкинми? Газетхонларимиз биринчи бетнинг теласидаги «8 саҳифаси бепул» деган ёзувни ўқиб, ажабланишлари эҳтимолдан холи эмас.

Гап шундаки, ўтган йили 2000 йил учун обуна расмийлаштирилган пайтда «Халқ сўзи»нинг ҳар бир сонига бир хил ҳақ олинган. Таҳририятнинг қарорига кўра эса, 28 октябрдан буён шанба сонларимиз 16 саҳифалик қилиб чиқариляпти. Аввало, газетхоннинг маънавий эҳтиёжини қондириш, халқимизга кўп ва сермазмун ахборот етказишга интилиш ниятида шундай қилинди. Лекин шанба сонига икки баравар кўп қоғоз, босмаҳона харажатлари сарфланаётган бўлса-да, таҳририят газетанинг чакана ва обуна баҳосини ўзгартирмади. Демак, шанба сонининг 8 саҳифасини бепул ўқиш мумкин.

Азиз муштарий!
Агар сиз «Халқ сўзи»га обуна бўлиш орқали бизни қўллаб-қувватласангиз, 2001 йилда ҳам шундай туҳфаларга эга бўласиз.

Эътироф

Куваликларни Мадрида,
кўқонликларни Парижда
олқишлашди

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири

Мебель маҳсулотлари маданий ҳаётимизни белгиловчи омиллардан бирига айланиб бораётган. Шу боис замонавий, қулай, экологик тоза мебель маҳсулотларига эҳтиёж ҳам кундан-кунга ортмоқда. Буни чуқур ҳис этган «Кувамебель» ҳиссадорлик жамияти жамоаси республикамиз бозорини забт этибгина қолмай, балки скандинавия ва ҳамдўстлик мамлакатлари, ҳатто Европа бозорига ҳам кириб бораётган. Испаниянинг Мадрид шаҳрида, Бутунжаҳон сифат конфедерациясининг йиллик симпозиумида мазкур корхонада ишлаб чиқарилган маҳсулотлар «Халқаро сифат юлдузи» нишонига сазовор бўлгани бунинг исботидир. Бу нуфузли ташкилотнинг юксак мукофоти учун дунёдаги 100 дан зиёд корхона, ташкилот, фирмаларнинг мебель маҳсулотлари тавсия қилинган эди. Ҳалилик эса фақат кувалик мебелсозларга насиб этди. Нафис капалак қанотларини эслатувчи олтин нишонни эса жаҳондаги йирик компаниялар, трестлар, фирмалар раҳбарларининг олқишлари остида ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси Мусажон Исмоилов қабул қилиб олди.

Дарҳақиқат, ҳозирги кунда мазкур корхонада тайёрланаётган маҳсулотларни Европанинг энг нуфузли кўрғазмалари, ярмаркаларида учратиш мумкин. Гап шундаки, куваликлар ер юзидagi 48 та турдош корхона билан маҳсулот айирбошлаш юзасидан ҳамкорлик қилмоқдалар. Россия, Қозғистон, Қирғизистон Республикаларидан эса мунтазам равишда буюртмалар келиб турибди.

Кўқон ўрмон хўжалиги жамоаси эса Парижда, Люмбер саройининг муҳташам залида Бутунжаҳон санюатни ривожлантириш ассоциациясининг «Олтин медал»ига муносиб деб топилди. Ушбу ассоциация Низомига кўра, «Олтин медал»га асосан четдан хомашё сотиб олмай, ички ресурслар ҳисобига харидорлар, арзон, қулай маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйган ташкилот ва корхоналаргина тавсия этилади. Кўқон ўрмон хўжалигига қарашли корхоналарда эса 36 турдаги маҳсулот фақат маҳаллий хомашё ҳисобига тайёрланмоқда. Халқ истеъмол моллари — сурп, стол, стул, болалар юмшоқ ва қаттиқ мебеллари, ошхона жиҳозлари шулар сирасига киради.

Жорий йилнинг ўтган ойларида бу ерда салкам 20 миллион сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилиб, харидорларга етказиб берилди. Бошқача айтганда, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 47 фоиз ўсишга эришилди. Маҳсулот тури эса яна тўрттага кўпайди. Яъни, ёғоч, ёғоч чiqиндиларидан ташқари қамиш ва бошқа ўсимликлардан ҳам буюмлар тайёрлаш йўлга қўйилди. Ана шу маҳсулотларнинг бариси халқаро кўрғазмада намойиш этилди.

Кувалик мебелсозларнинг Мадрида, Кўқон ўрмончиларининг Парижда олқишланиши мамлакатимизда рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришга эътибор кучаяётганидан далолат беради.

Истиқболни белгиловчи ҳужжат

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида «Конституция — фуқаролар тинч-тотувлиги ва хавфсизлигининг гарови» мавзусида «Давра суҳбати» бўлиб ўтди. Академия ректори, юридик фанлари доктори, профессор Алишер Азизхўжаев Бош қомусимиз ҳар қандай илгор мамлакатлар Конституцияси билан беллаша оладиган, мустақил давлатимиз қиёфасини белгиловчи, давлатимиз келажакнинг асоси бўлиб хизмат қилаётган ҳужжат эканлигини таъкидлади. Конституцияда барча фуқароларнинг билим олиши, меҳнат қилиши ва дам олиши кўзда тутилганлиги эса Ўзбекистоннинг ҳақиқий демократик давлат сифатида шаклланаётганидан далолатдир. Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг ўринбосари Бахтиёр Жамолов, Марказий сайлов комиссиясининг раиси Нажмиддин Комилов ва бошқа сўзга чиққанлар Ўзбекистон Конституциясининг халқимиз ҳаётидаги аҳамияти ва дунё миқёсида тутган ўрни ҳақида тўхталиб, сайлов ҳақидаги қонунлар, бошқа қонунчилик ҳужжатларини ишлаб чиқишда Конституцияга суянган ҳолда иш олиб борилгани ва, энг асосийси, у халқ фаровонлигини таъминлашда жуда катта аҳамиятга эга эканлигини қайд қилдилар.

Тиловат СОАТОВА.

Марғилон шаҳар тижорат техникумида Конституцияга бағишланган илмий-амалий конференция ўтказилди.

Конференцияда дастлаб Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Ҳуқуқий маърифат тарғиботи марказининг бош маслаҳатчиси, ҳуқуқшунослик фанлари номзоди Марат Фуломов, мазкур марказнинг вилоят бўлими бошлиғи, ҳуқуқшунослик фанлари номзоди Эгамберди Қўзиевларнинг маърузалари тингланди. Шундан сўнг эса қизгин савол-жавоблар ва мунозаралар бошланди. Талабаларнинг яқинда Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий судида бир қанча ўта оғир жиноятлар ҳамда кўпуровчилик ҳаракатларини содир этган ватан хонларини устидан чиқарилган адолатли ҳукм, диний экстремизм, оила ва никоҳ, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш масалалари бўйича саволларига маърузачилар ҳамда вилоят прокурорининг ўринбосари Нўмонжон Исақов, вилоят судининг судьяси Абдужалил Алиқуловлар атрофича жавоб беришди.

Шунингдек, Конституцияга бағишланган конференциялар Охунбобоев туманидаги «Агробизнес», Ёзёвон туманидаги касб-хунар коллежларида ҳам ўтказилди.

Ш. ДАДАЖОНОВА,
Фарғона вилояти ҳуқуқий маърифат тарғиботи маркази мутахассиси.

«Лоренадон» суръатни оширмоқда

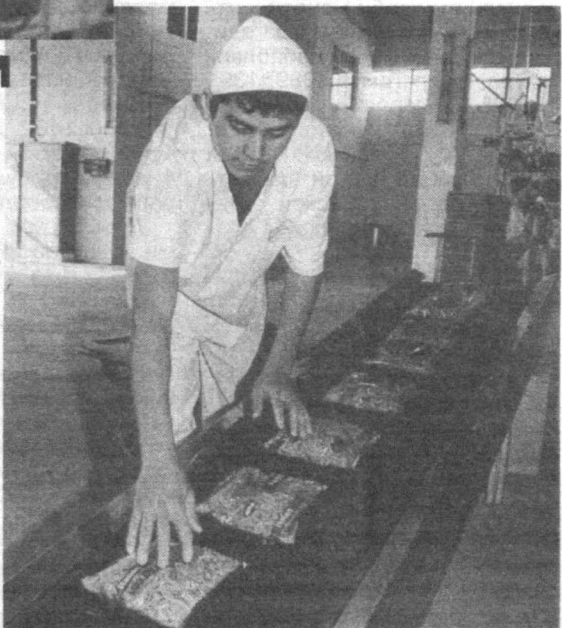
Низом жамғармаси 1 миллион АҚШ долларига тенг бўлган мазкур корхонага Ўзбекистон томонидан «Тошкентдонмаҳсулотлари» ишлаб чиқариш акциядорлик уюшмаси, Болгария томонидан эса «Лорена-трейдинг» компанияси таъсисчи бўлган эди.

— Бир кеча-кундузда 8 тоннагача юқори сифатли макарон маҳсулотлари тайёрлаш имкониятига эгамиз, — дейди қўшма корхона лабораторияси мудири Раҳбар Боймуҳаммедова. — Бунда Италия технологияси жуда қўл келаяпти.

Корхонада иш уч сменада ташкил этилган. Эътиборли томони шундаки, вакуумли технология асосида бу ерда бирварақайига тўрт хил макарон тайёрланиб, бежирим халтачаларга қадоқланмоқда.

СУРАТЛАРДА: лаборатория мудири Раҳбар Боймуҳаммедова; ишчи Отабек Тошпўлатов иш устида. Дилшод ЮСУПОВ (ЎЗА) олган суратлар.

Тошкент вилоятининг Қибрай туманида ташкил этилган «Лоренадон» Ўзбекистон-Болгария қўшма корхонасида олий сифатли, экспортно макарон тайёрлаш йўлга қўйилди. «Тошкентдонмаҳсулотлари» уюшмаси тизимида тузилган қўшма корхоналарининг тўртинчиси ҳисобланмиш «Лоренадон» қисқа вақт ичида истеъмолчиларга икки юз тоннага яқин юқори сифатли макарон етказиб берди.

• Соғлом авлод йили

Фойдали ўқув қўлланмалари

«Соғлом авлод учун» жамғармаси ҳамда АҚШнинг «Procter & Gamble» компанияси ўртасида ўрнатилган ҳамкорлик натижасида «Соғлом авлод» Давлат дастури асосида 2000-2001 ўқув йилига мўлжалланган ўқув-соғломлаштириш дастурлари тайёрланди.

Кунин кеча Ташқи ишлар вазирлигининг маросимлар залида дастурлар ва ўқув қўлланмалари тақдимот маросими бўлиб ўтди.

— Мактаб ўқувчиларига, ёш оналарга мўлжалланган ўқув қўлланмалари уларда санитария-гигиена малакаларини оширишга, соғлом ўсишлари учун зарур билим беришга хизмат қилади, — дейди «Procter & Gamble» компаниясининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси бошлиғи Танқул Турнаоулу. — Биз бундай хайрли ишга ҳисса қўшганимиздан мамнунмиз.

Дастур ва ўқув қўлланмалари Соғлиқ-

ни сақлаш ҳамда Халқ таълими вазирликлари билан баҳамжиҳатликда тайёрланган. Ҳозир улар мактабларга, туғуруқхоналар ва «Ёш оналар» мактабларига тарқатилмоқда.

Ўз мухбиримиз.

Янги банк рўйхатга олинди

Марказий банкнинг Тижорат банкларини рўйхатга олиш комиссияси Бухоро шаҳридаги «Ташаббус» хусусий очик турдаги акциядорлик тижорат банкига банк операцияларини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензия берди ва уни тижорат банкларини рўйхатга олиш давлат китобида қайд этди, деб хабар беради Марказий банк матбуот хизмати.

Устав капитали 50 миллион сўм миқдоридида белгиланган, унинг 80 фоизи жисмоний шахсларнинг маблағлари ҳисобига таркиб топган янги банкнинг очилиши Президентимизнинг «Хусусий акциядорлик тижорат банкларини тузишни рағбатлантириш чоратадбирлари тўғрисида» ва «Акциядорлик тижорат банкларини фаолиятини такомиллаштириш чоратадбирлари тўғрисида»ги фармонлари талаблари изчил амалга оширилаётганининг тасдиғидир.

«Ташаббус» банки ўзининг устувор йўналишини ижтимоий-иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш, кичик ва ўрта бизнесни молиялаш, мамлакатимизда янги мулкдорлар синфини шакллантиришга қаратмоқда.

Бугунги кунда мамлакатимизда 34 та тижорат банки фаолият кўрсатаёпти. Уларнинг 12 таси хусусий банкдир.

1996 йилнинг 18 октябр куни пойтахтимизда Амир Темур ва темурийлар тарихи давлат музейи очилиши маросимида Президент Ислом Каримов шундай деган эди: **«Буюк шахсларни тарих яратади, дейдилар. Бунга қўшимча қилиб, соҳибқирон бобомизнинг суронли ҳаётини ҳаёл кўзгусидан ўтказиб, буюк шахсларни миллат қайғуси, халқ дарди яратади, дейиш мумкин».**

Дарҳақиқат, шундай. Туронзамин деярли 150 йил мобайнида мўғул истибдодидида яшади, бу давр ичида ҳудуддаги халқлар нафақат эрки, озодлигидан маҳрум бўлди, айни пайтда ушбу заминдаги гуллаб-яшнаб турган ҳаёт, оламшумул тамаддун (цивилизация) ҳар тарафлама инқирозга юз тутди. Амир Темурнинг тарих олдидидаги энг буюк хизмати шуки, у Туронзаминни мўғул истибдодидан халос этди, унга яна қайтадан ҳаёт бағишлади. Бу ерда қудратли давлат барпо этди. Ватанини обод, фаровон, тинчлиги, осойишталиги барқарор бир мамлакатга айлантди.

Амир Темур

М. САФАРОВ

1370 йилда ҳокимиятни қўлга олган Амир Темур ишни, аввало, мўғул истибдоди даврида феодал тарқоқлик ва парокандаликка юз тутган юртида марказлашган давлат тузиш, Туронзамин аҳлини ўз туғи остида бирлаштиришдан бошлади. Чунки мамлакатни ичдан бирлаштирмасдан туриб, унинг қудратини таъминлаш мумкин эмасди. Масалан, мўғуллар ҳукмдорлиги даврида Олтин Ҳорда ва Чигатой улуси ўртасида тақсимланиб, иккига бўлиниб қолган Хоразм воҳасини бирлаштирган ҳолда Мовароуннахр тасарруфига қайтариш учун бир неча марта ҳарбий юришлар уюштиришга мажбур бўлди.

Иккинчи вазифа — мамлакат атрофида мавжуд таҳдидли кучларни синдириш ва салтанат хавфсизлигини барқарор этишдан иборат эди. Шу мақсадда соҳибқирон Амир Темур 1371-1390 йилларда Мўғулистонга етти марта юриш уюштирди. Мамлакатнинг шарқий қисмидаги Дўғлот амирларидан Қамариддин, Иссиққўл атрофидаги ерлар хўжайини Мир Каримберди, мамлакатнинг яна бир тарафидаги ўзи-

га хон, кўланкаси султон Мир Ҳақбердилар тор-мор келтирилди. Еттисув ва Чу ўлкалари ҳокими Амир Тўра Ардиш (Иртиш) дарёсининг нариги тарафига қочди. Уларнинг ўрнига тайинланган Хизрхўжахон, Шаъми Жаҳон ва бошқалар Амир Темурга итоаткор бўлиб қолдилар.

Дашти қипчоқ ўлкаси томонидан Оқ Ҳорда ва Олтин Ҳордан бирлаштирган Тўхтамышхон ҳам Туронзаминга таҳдид солиб турарди. Масалан, 1387 йил қишда Амир Темур Эронга юриши билан банд бўлган бир пайтда Тўхтамышхон Туронзаминга бостириб кириб, Ясси, Сигнок, Жиззах, Самарқанд, Қарши ва Бухоро атрофидаги қишлоқларни ва шаҳарларни талон-торож қилди. Занжирсаройни ёқиб қулга айлантди. Бунинг устига, у Россия, Туркия, Миср, Жалоирий (Ироқ) ва Қора қуюнлилар султони Қора Юсуф билан Амир Темурга қарши ҳарбий-сиёсий иттифоқ тузишга интилмоқда эди. Хуллас, мана шундай сабабларга кўра, Амир Темур 1389, 1391 ва 1395 йилларда Тўхтамышхон устига уч марта юриш қилди. 1395 йил 17 апрел куни Терек дарёси бўйида бўлган шафқатсиз жангда Тўхтамышхон батомом тор-мор келтирилди. Тўхта-

мишхоннинг ўзи бир гуруҳ яқин одамлари билан Сибирга қочиб кетди. Тўхтамышхон устидан ғалаба Россия, Шарқий Оврупонинг мўғуллар истибдодидан қутулишида катта аҳамият касб этди.

Амир Темур 1381-1404 йилларда Эрон, Озарбойжон, Ироқ, Шом (Сурия) ва Ҳиндистон устига юришлар уюштирди. Гарчи бу урушлар баъзи тарихий асарларда босқинчилик юришлари деб аталса-да, лекин атоқли тарихчи олимимиз Бўрибой Аҳмедов айтганларидея, Амир Темурнинг ана шу юришлардаги ғалабаси **«биринчидан**, бу мамлакатлардаги феодал тарқоқлик ва ўзаро урушларга чек қўйди. **Иккинчидан**, энг муҳими, Узок Шарқ ва Марказий Осиё мамлакатларининг Ўрта Ер денгизи бўйидаги мамлакатлар ва улар орқали Оврупо билан кўп асрлардан буён узилиб қолган иқтисодий (савдо-сотик) ва маданий алоқалари қайтадан тикланишига имкон яратиб берди» (Б.Аҳмедов, «Амир Темур сабоқлари» рисоласи, 61-бет).

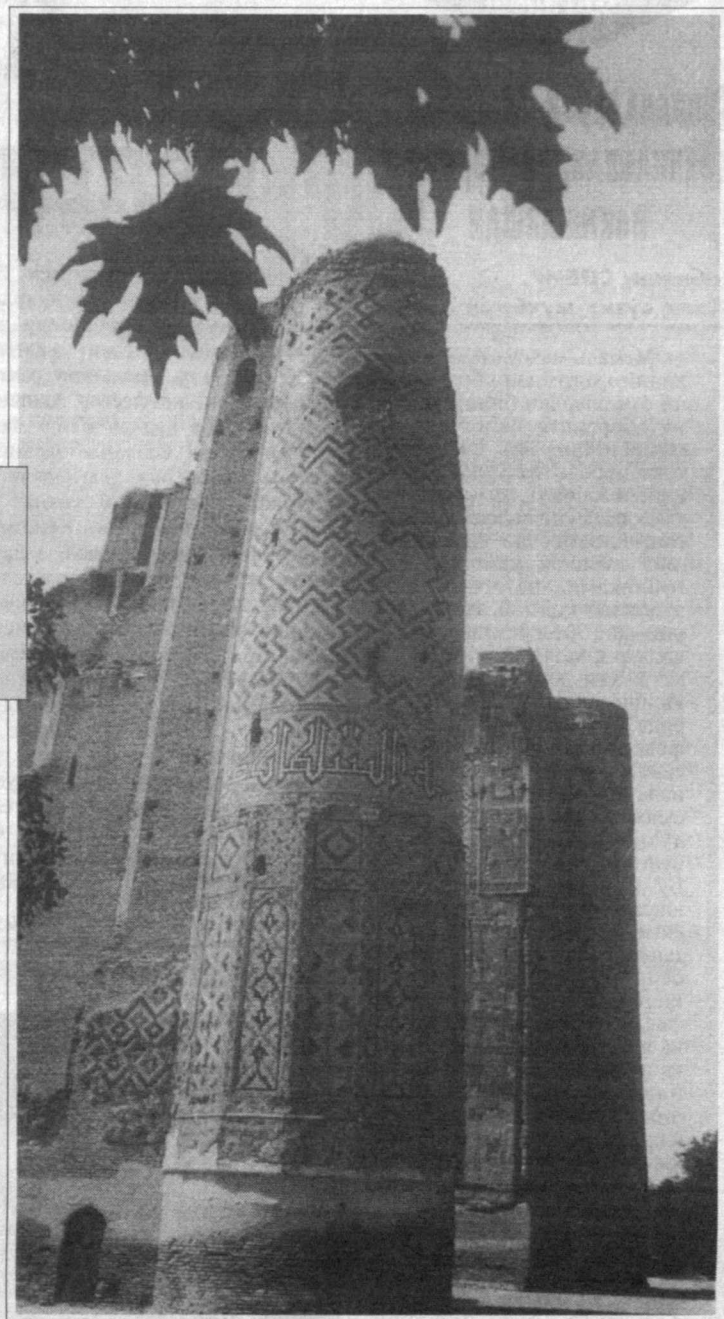
1400-1402 йилларда Амир Темур Туркия султони Боязид I ва Миср султони билан кураш олиб борди.

Атоқли рус шарқшунос олими А.Якубовский шундай деган эди: «Амир Темурнинг 1402 йилда Анқара ёнида эришган ғалабаси нафақат Осиё тарихидагина улкан аҳамиятга эга, балки Амир Темур беихтиёр иккинчи марта Оврупо халқларига холис хизмат кўрсатди». Бу холис хизматнинг биринчиси сифатида А. Якубовский Тўхтамышхон устидан қозонилган ғалабани кўзда тутган эди.

1404 йилда Темур Хитойга юриш бошлади.

Бу юришнинг ҳам жиддий тарихий сабаблари бор. Хитой ҳоконлиги Мовароуннахрга гўё ўзига вассал бир мамлакатдай қарар эди. Бироқ 1405 йилнинг 18 февралда Амир Темур кўшинлари Ўтрорга етганда соҳибқирон дардга чалиниб, ногаҳон вафот этди. Шу тариқа оқибати тарих учун сирлигича қолган Хитойга юриш амалга ошмади...

Амир Темур ўз даврининг буюк давлат арбоби ва ҳарбий саркардаси эди. У ўз давридаги ижтимоий-тарихий шароит талаби ва қонуниятлари асосида иш тутди. Шу билан бирга, ўзигача яшаб ўтган Александр Македонский, Чингизхон каби жаҳонгир ҳукмдорлар билан қиёсланадиган бўлса, Амир Темурнинг тарихий фаолияти чуқур адолатли асослари билан ажралиб туради. Масалан, у ўз тасарруфига олган мамлакат-

ларда улкан ободонлаштириш ишларини ҳам амалга оширди, тинчлик, осойишталик, тартиб-интизом барқарорлигини таъминлашга эътибор берди. Босиб олинган давлатларда ўша ернинг обрўли-мартабали одамларининг ўзини ҳукмрон этиб қолдирди. Лекин бузғунчилик, фитна йўлини тутган амалдорларни аяб ўтирмади ва уларнинг ўрнига ўзи ишонган амирларни, шахзодаларни ҳоким этиб тайинлади. Бироқ адолат, тартиб-қондани бузган пайтларда ўзга ерларга ҳукмрон бўлган ўз фарзандлари ва амирларини ҳам қаттиқ жазолади.

Энг муҳими, Соҳибқирон ўз она-Ватани — Мовароуннахрнинг ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва маданий тараққиётига фидойиларча бутун ҳаётини бағишлади. Мўғуллар истилосидан хароб бўлган шаҳарларни қайта тиклади. Самарқанд, Бухоро, Шаш, Шахрисабз каби шаҳарлар ўз даврининг обод, гўзал шаҳарларига, илм-маърифат ва маданият марказларига айланди.

Бу шаҳарларда кўплаб масжид, мадраса ва хонақоҳлар қурилди, янги бозорлар, қарувонсаройлар, ҳаммомлар, шифоналар барпо этилди. Самарқанд атрофида ва бошқа манзилларда боғлар бунёд бўлди. Мамлакатда иқтисодиёт, тижорат ва бунёдкорлик ривожланди. Дехқончилик, зироатчилик, чорвачилик рағбатлантирилди, оддий меҳнат аҳлига мурувватлар кўрсатилиб, ортиқча солиқлар камайтирилди.

Энг муҳими, салтанатда «Куч — адолатда» шиори бош талабга айланди, қонун, тартиб-интизом қаттиқ йўлга қўйилди.

Амир Темур шахсиятининг нодир хислатлари, унинг давлат бошқаруви тажрибалари, ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги ўлмас ибратлари мустақилликка эришган ва янги ҳаёт қураётган Ўзбекистоннинг

ҳозирги тараққиёти жараёнида ҳам асқотмоқда.

Ўзбекистон мустақилликка эришгач, миллий тарихимиз ва бой маънавий-маданий меросимиз бойликлари қайтадан идрок этила бошланди. Ўтмишимизнинг буюк намояндalари қайтадан эъзозланмоқда. Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов мустақилликнинг илк кунларидаёқ, жумладан, буюк Соҳибқирон Амир Темур ҳазратларининг хотирасини тиклаш ва абадийлаштириш соҳасида улкан ташаббуслар кўрсатди. Тошкентда, Самарқандда, Шахрисабзда Амир Темурнинг салобатли ҳайкаллари қад кўтарди, ҳайкаллар атрофида боғлар, хиёбонлар бунёд этилди. Шаҳарлар, кўчалар, мактабларга Амир Темур номи берилди. 1996 йилнинг 14 мартда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Халқаро Амир Темур жамғармасини қўллаб-қувватлаш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Ўша йилнинг 14 апрелида эса «Амир Темур орденини таъсис этиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг Қонуни қабул қилинди. Бу фахрли ордenga Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сазовор бўлди. Пойтахтимизда ўша, 1996 йилнинг 18 октябр куни Амир Темур ва темурийлар тарихи давлат музейи очилди. Худди шу йили, октябр ойида Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги республикамизда ва халқаро миқёсда кенг нишонланди.

Амир Темурдай бобоси борлигидан Ўзбекистоннинг ҳозирги авлодлари қувонса, чексиз фахрланса арзийди. Халқимизнинг келгуси насллари ҳам у билан гурурланишларига ишончимиз комил. Ўз миллати, она-Ватани ва умуман, инсоният олдидидаги бебаҳо хизматлари билан Соҳибқирон Амир Темур абадиятга мансуб буюк зотлардан бири бўлиб қолаверади.

ЯНГИ АСР БЎСАҒАСИДА
ЎЗБЕКИСТОН
ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ
МИЛЛИЙ БАНКИ

республика аҳолиси ва меҳмонларига
ноёб имкониятни —
энг замонавий тўлов воситаси бўлган

СЎМ
ПЛАСТИК КАРТОЧКАСИНИ

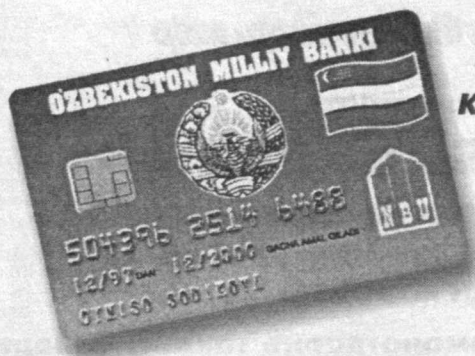
бепул олишни таклиф этади.

карточка эгаларига йилига фойда тўланадиган омонат очилади **36%**

ҳар ойда капиталлаштириш эвазига эса пулларингиз йилига **42,6%** кўпаяди.

Ҳисобварағи қаерда очилганидан қатъи назар, сўм карточкаси ёрдамида бизнинг исталган муассасамизда банкоматдан ҳам, кассадан ҳам нақд пул олишингиз мумкин.

«Шарқ-Мир», «Тижорат» супермаркетларида ва Нукус аэропортида ҳам банкоматлар ўрнатилган.

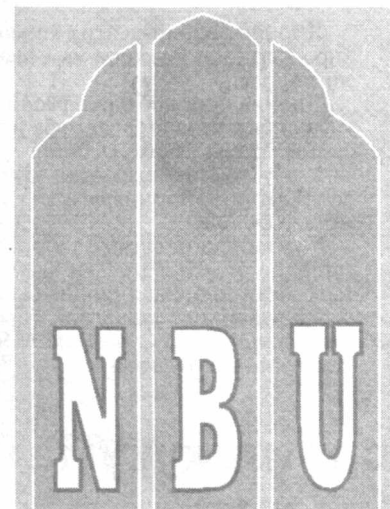

Супермаркетлар, дўконлар, ресторанлар, маиший хизмат корхоналари, уяли алоқа компанияларида, авиа ва темир йўл кассаларида сўм карточкалари товарлар ва хизмат ҳақини тўлаш учун қабул қилинади;

сўм карточкаларининг эгаларига ҳаёт ва соғлиқни бепул суғурталаш имкони берилади.

Айни вақтда банк шуни маълум қиладики, «Ўзмиллийбанк» пластик карточкалари бошқа турлари бўйича воситачилик мукофотлари тарифлари ўзгартирилган.

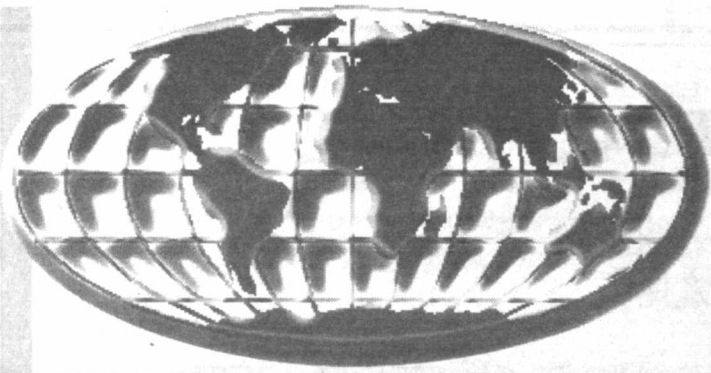
Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки пулларингизнинг сақланиши ва даромадлилигига кафолатдир.

Ўзбекистон
Республикаси Ташқи
иқтисодий фаолият
миллий банкининг
исталган бўлим ёки
филиалига мурожаат
қилиб, сўм пластик
карточкасининг эгаси
бўлишингиз мумкин.

Маълумот учун
телефонлар: (+99871)
137-62-80, 34-31-53.

АСЕАН – синовлар ичида

• Билганларимиз ҳақида билмаганларимиз

Ҳагисаки Россияга сотилган экан

Япония ҳарбий-денгиз хизматининг собиқ ходими Шегиро Ҳагисаки Россияга мамлакат мудофаа сирларини сотганини тан олди.

Япония бош прокуратурасининг маълум қилишича, Ш.Ҳагисаки бир неча йиллар мобайнида 170 дан зиёд махфий ҳужжатни Россия элчихонасининг ҳарбий атташесига пуллаган.

Ушбу ҳужжатларда уруш тактикаси, ҳарбий коммуникация ва АҚШнинг Япониядаги ҳарбий базалари тўғрисида маълумотлар бўлган.

Ҳужжатларни сотиб олган россиялик дипломат Виктор Богатенков эса Ш.Ҳагисаки ҳибса олингандан сўнг Японияни тарк этган, деб ёзади Би-Би-Си янгилар хизмати.

Ҳагисакиннинг суди душанба куни бошланади. Россия мудофаа вазири Игор Сергеевнинг Японияга ташрифи ҳам айнан уша кунга белгиланган.

Исроил ҳукуматида танглик

Яқин Шарқда вазият кескинлашаётгани Исроил ҳукуматида тангликни юзага келтирмоқда. Бош вазир Эхуд Барак мамлакатда муддатидан аввал парламент сайлови ўтказилишига рози бўлди. Бош вазир Исроил кнессетига парламентни тарқатиб юбориш бўйича қонун лойиҳасига овоз бериш олдидан сўзга чиқиб, «Сиз сайлов ўтказишни истасангиз, мен тайёрман», деди. Шунингдек, у ўзи бошқараётган ҳукумат мухолифатдаги «Ликуд» партияси билан биргаликда бўлажак парламент сайлови ўтказиладиган кунни белгилаб олишини маълум қилди. Сайлов келаси йилнинг апрелидан ноябр ойигача бўлиб ўтиши мумкин.

йўлидир.

Фаластин маъмурияти Исроил ҳукуматида юз бераётган бундай ўзгаришлар Исроилнинг Фаластинга нисбатан олиб бораётган сиёсатида ижобий ўзгариш ясади, деб умид билдирмоқда. Фаластин миллий мухторияти ахборот ва маданият ишлари вазири Ёсир Абду Раббо «Фаластинликлар учун Исроил ҳукуматида ким раҳбарлик қилишининг аҳамияти йўқ, муҳими, Исроилнинг Фаластинга нисбатан олиб бораётган сиёсати яхши томонга ўзгарсин», деди.

Буш губернаторликдан воз кечмоқчи

АҚШ халқи ҳамон мамлакатнинг янги Президенти ким бўлади, деган саволга жавоб топа олмапти. Президентликка номзод Жорж Бушнинг вакиллари ўз номзодининг сайловда ғалаба қилганини таъкидлаб, иккинчи номзод Алберт Горнинг барча бахсли овозларни охиригача санаб чиқиш таклифини қатъиян рад этмоқдалар. Жорж Бушнинг расмий вакили Карен Ҳьюз — АҚШ фуқаролари сайлов жараёни аллақачон тугаганини яхши тушуниб турибди, деди.

Карен Ҳьюз Техаснинг Остин шаҳрида сўзга чиқиб, Флорида штатида овоз бериш бюллетенлари бир неча бор қайта саналганини, ҳатто баъзи бир бюллетенлар қўлда санаб чиқилганини маълум қилди. Шундай бўлса-да, демократлар номзоди Алберт Гор овозларни яна бир бор санаб чиқишга даъват этмоқда, деди.

Айни пайтда Жорж Буш вакиллари ўзларининг маъмуриятини ташкил этиш ва ҳокимият ваколатини қабул қилишга тайёргарлик кўриш масаласини муҳокама этиш учун Ж. Бушнинг Техасдаги дала ҳовлисида йиғилмоқчи. Журналистларнинг «Агар Жорж Буш ўзини сайловда ғалаба қилдим, деб ҳисобласа, нега губернаторлик лавозимидан кетмаяпти?» деган саволига эса Ж. Буш бу ҳақда яқин кунларда қарор қабул қилади, деган жавоб олинди.

«Интернет» хабарлари асосида тайёрланди.

Жаҳонда турли давлатлар, халқлар ва миллат-элатларнинг ўзаро алоқасида йирик ташкилотларнинг ўрни беқиёс. Шундай уюшмалардан бири АСЕАНдир. Жануби-Шарқий Осиё давлатлари Ассоциацияси (АСЕАН) 1967 йилда беш давлат: Индонезия, Малайзия, Сингапур, Таиланд ва Филиппин давлатлари ташқи ишлар вазири конференциясида ташкил топди. 1984 йили бу ташкилотта Бруней давлати ҳам аъзо бўлиб кирди. 1995 йилдан Вьетнам ҳам шу ташкилотнинг еттинчи аъзоси бўлди. Бугунги кунда Лаос, Камбоджа давлатлари ҳам АСЕАНнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётида фаол иштирок этиб келмоқда.

1976 йили Жануби-Шарқий Осиё давлатларининг дўстлик ва ўзаро ҳамкорлик тўғрисида Бали оролида (Индонезия) имзоланган шартномаси асосида мазкур ташкилотнинг Низоми тасдиқланди. Ушбу ассоциациянинг асосий мақсади Жануби-Шарқий Осиёда тинчлик ва барқарорликни таъминлаш ҳамда иқтисодий, ижтимоий ва бошқа соҳалар бўйича ҳамкорликни ташкил этишдан иборат. АСЕАНнинг раҳбар органлари — давлат ва ҳукумат бошлиқлари Кенгаши, ташқи ишлар вазириларининг Кенгашидир. Бу икки орган ҳар йили ўз йиғилишини ўтказиб туради. Шунингдек, АСЕАНнинг Бангкокда жойлашган доимий кўмитаси ва Жакартадаги Котибияти ҳамда ўн битта тармоқлараро (савдо, саноат, қишлоқ хўжалиги, транспорт, молия ва бошқалар бўйича) кўмиталари бор.

Ташкилот Низомининг бандларидан бирида ташқаридан аралашувга йўл қўймаслик таъкидланган. Бироқ ҳозирги кунда АСЕАН мамлакатларида (асосан Индонезия ва Малайзияда) молиявий-иқтисодий муаммоларнинг мавжуд эканлиги ушбу минтақага четдан таъсир кўрсатиш кўламини кенгайтди. Минтақада нафақат иқтисодий муаммолар, балки сиёсий муаммолар ҳам етарлидир. Шарқий Тимор масаласи, Молуккадаги (Индонезия) вазиятнинг ҳануз кескин бўлиб қолаётганлиги, Филиппиннинг жанубидаги Холо оролида «Абу Сайёф» диний экстремистик гуруҳининг қўпуровчилиги, Малайзияда ҳукуматнинг собиқ вакили Анвар Иброҳим устидан олиб борилган суд жараёни ва бошқа воқеалар шулар жумласидандир.

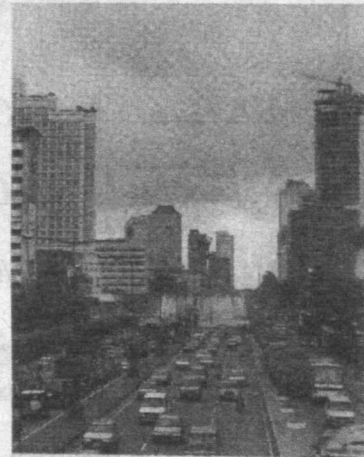
АСЕАН давлатлари ўз сиёсатида минтақани тинчлик, озодлик ва бетарафлик зонасига айлантириш ғоясини бош мақсадлар қаторига киритган. Лекин кейинги 3-4 йил мобайнида юзага келган молиявий тангликлар сиёсий жараёнларга ҳам ўз таъсирини ўтказди.

Шарқий Тимор муаммоси бутун АСЕАН давлатларини ларзага солди, десак муболага бўлмайди. Тўғри, бу оролдаги исёнларнинг моҳияти миллий мустақилликни тиклашдан иборат эди. Халқаро ҳамжамиятнинг кўмағида Шарқий Тимор халқи ўз мақсадига эришди ҳам. Аммо бу ҳолат Индонезия ёки АСЕАН мамлакатларидаги ижтимоий-сиёсий вазият барқарорлашганини ифода этмайди.

Индонезия ташқи ишлар вазири Алви Шихаб Нью-Йоркда бўлган чоғида БМТ Бош котиби ва БМТ Хавфсизлик Кенгаши аъзоларини Шарқий Тимор масаласида халқаро ҳарбий трибунал

бир ҳолат. Узоқ ўтмишга эмас, ниҳоятга етаётган асримиз воқеаларига чуқурроқ назар солсак, Жануби-Шарқий Осиё гоҳида Буюк Британиянинг, баъзида АҚШ ва Япониянинг «ўлжаси» бўлганлигига ишонч ҳосил қиламиз. Уша кезлардаги сиёсат, аниқроғи, мустамлакачилик сиёсати бутунга келиб бироз бошқачароқ шаклда давом этмоқда.

АСЕАН — йирик минтақавий ташкилот, дедик. Унинг истиқболли боқий, дейишимизга ҳам асос бор. Фақат бунинг учун минтақа тинчлиги ва осойишталиги сув билан ҳаводек зарур. Ана шундангина АСЕАН ўзига хос Осиёнинг «Европа Иттифоқи»га айланиши мумкин. Ушбу фикрда катта маъно бор. Чунки «эски қитъа» вакиллари АСЕАН давлатлари раҳбарлари билан мунтазам учрашувлар ўтказишга қизиқиши ва ушбу минтақада «янги Осиё йўлбарслари» пайдо бўлаётганлиги шундан гувоҳлик беради.

АСЕАН давлатлари минтақани ядросиз зонага айлантиришдек умумбашарий ҳаракат дастурида ҳам қатнашиб келмоқда. Хусусан, 1985 йил 6 августда имзоланган ва 1986 йил 11 декабрда кучга кирган Раротонга (Янги Зеландия) Шартномасини қўллаб-қувватлаган мамлакатлар орасида АСЕАН давлатлари ҳам бор. Маълумки, Раротонга аҳдномасида Тинч океанининг жанубий қисмини ядросиз зонага айлантиришга келишиб олинган эди.

АСЕАН минтақасини улкан имкониятлар ва катта истиқболга муносиб ўлкалар мажмуига ўхшатиш мумкин. Ўзбекистон Республикасининг ушбу минтақа давлатлари билан ўзаро манфаатли ҳамкорлиги ривожланиб бормоқда. Бу борада Ўзбекистон раҳбарининг Индонезия ва Малайзияга расмий давлат ташрифи, (1992 йил июн) шунингдек, ушбу давлатлар бошлиқларининг мамлакатимизга ташрифи ўзаро муносабатларимизнинг ривожланишида муҳим воқеа бўлган эди.

Бугунги кунда АСЕАН давлатлари мураккаб ижтимоий-иқтисодий ва айни пайтда сиёсий жараёнлар синовини бошдан кечирмоқда. Бу синовдан муваффақиятли ўтилиши Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларининг янги асрадаги истиқболли учун ҳам кенг йўл очади. Табиийки, бу ўзгариш ва ривожланишлар умумий муаммоларининг аста-секин ҳал этилишига ҳам таъсир кўрсатади. Демакки, Осиё тараққиёти бизнинг ҳам тараққиётимиздир.

Қобилбек КАРИМБЕКОВ,
сиёсий шарҳловчи.

AVIA BANK

Ўқурматли Ватандошлар!

Акционерлик тижорат

«АВИАБАНК»И

СИЗЛАРНИ ЯҚИНЛАШИБ КЕЛАЁТГАН МУСУЛМОНЛАРНИНГ МУҚАДДАС БАЙРАМИ — «РАМАЗОН ҲАЙИТИ» (ИЙД-АЛ-ФИТР) ВА ЯНГИ МИНГ ЙИЛЛИК БИЛАН МУБОРАКБОД ЭТАДИ

ҳамда шу муносабат билан янги омонатларни таклиф қилади:

«РАМАЗОН ҲАЙИТИ»

-муддати бир ойга, йиллик 100% тўлови билан.
Ҳисоб рақамларни очиш муддати 2000 йил 1 декабрдан 2001 йил 5 январгача.

«МИНГЙИЛЛИК»

-муддати икки ойга, йиллик 100% тўлови билан.
Омонатнинг бу тури бўйича ҳисоб рақамларни очиш муддати 2000 йил 1 декабрдан 2001 йил 5 февралгача.

Қўшимча маълумотларни сиз қўйидаги телефон бўйича олишингиз мумкин: 54-79-53

Бизнинг манзилгоҳ: Тошкент ш., «Нукус» к., 86-«А» уй.

Ойнаи жаҳонда

DUSHANBA 4

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.45 «Тахлилнома»

8.45, 17.55 ТВ-маркет
8.50 Лиржи тароналар
9.10 Кино янгиликлари
9.25, 12.35 ТВ-метео
9.30 «Узлик». Бадий-публицистик
курсува

10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИК-
ЛАР
10.05 «Олтин тоқ». Телевизион ўйин
10.25 «Фил йўқди». Бадий фильм
11.35 Ўзбекистон телерадиокомпа-
ниясининг дўстона ансамблининг кон-
церти

12.05 «Соглом авлод - бу бизнесинг ке-
лакатидир»
12.45 «Узликнинг намоён қили». Экра-
нда - Қорақалпоғистон Республикаси
13.10 Телевизион новеллалар теат-
ри

14.10, 17.25 ТВ-анонс
14.25 Болалар учун. «Ха, Ха, Ха»
14.45 «Эни» студиясининг намоён этади:
«Эттиқид муҳаббатимни йўлида»
15.15 «Ошқ Фароб». Бадий фильм
16.25 «Бир наво истар кўнгли». Муси-
қий дастур

16.45 «Рамазон ойининг муборақ»
17.05 «Шу Ватанга бордур менинг ке-
рагим»
17.35 «Зарафшон» мультфильми
18.10 ТВ-патруль
18.20 «Мусиқа Бекати»
18.30 «Тафсилот»
18.45 ТВ-клип
18.50 «Бахтли воқеа»

19.25, 19.55, 20.25, 21.00 ЭЪЛОНЛАР
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 Оқшом эртақлари
20.15 Биржа ва банк хабарлари
20.30 «Ахборот»
21.05 «Муҳаббат соғинчи». Мусиқий
дастур

21.35 «Футбол шарқи»
21.50 «Рамазон тўғаси». «Валийлар
сардор». Бадий фильм
23.20 «Ахборот»
23.55 «Экспедиция». Телевизион 36-
қисм
00.45-00.50 Ватан тимсоллари

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00, 20.00, 23.00, 00.40 «Пойтахт»
Ахборот дастури.
18.25 ТТВда сериал: «Қора дур дона-
лари»
19.10, 20.25 «Табрикликимиз-қутлай-
миз»
21.10 «Омад» тележурнали.
21.30 «Авто-ньюс»
21.45 «Экспресс» телегазетаси.
22.00 «Экспресс ила»
22.20 ТТВда сериал: «Машҳур ва ба-
давлат одамлари»
23.30 Оқшомлар ва эълонлар
23.35 Киноноҳтоқ «Сўнги романс». 1-
қисм
1.05-1.10 «Хайрли тун, шаҳрим!»

17.00-9.00
15.00-16.00 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕ-
СИ

РҚТ
7.00-9.00
15.00-16.00 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕ-
СИ

11.05 «Даллас». Телевизион ўйин
11.50 «Қадрият». Халқаро ноиронлар
қўнига.
12.00 «Лафз». Телевизион 6-қисм
(яқуловчи)
12.35 «Ешлар» телеканалида спорт:
Футбол. Хаттангнинг энг яхши ўйини.
14.05 «Кинотақдим»
14.25 «Жаҳон отин - Увайсий». Кўп
қисмли телевизион фильм. 1-қисм.
15.05 «Ешлар ва маънавият»
15.20 «Олтин мерос»
15.25 «Қусто командасининг сув ости
саргузаштлари». Телевизион 50-қисм.
16.25 «Бах»
16.45 «Баҳодир шоҳ Зафар». Телесе-
риал 6-қисм.
17.25 Кўрсатувлар дастури.
17.30 «Янги авлод» студияси: «Бола-
нинг тили», «Эртақой»
18.05 «Таъна»
18.20, 19.35 «Мусиқий лаҳзалар»
18.25 «Биринчи мўъжиза»
18.45 «Оқшом навалари»
18.55, 21.55 «Иқлим»
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 ТВ-анонс ва Эколаш
19.40 «Асторейд»
19.55 «Давр - интервью»
20.10 «Олтин мерос»
20.15 «Ешлар овози»
20.35, 21.20, 22.30 Эълонлар
20.40 «Жаҳон отин - Увайсий». Кўп
қисмли телевизион фильм. 2-қисм.
21.25 «Марду-майдон»
21.45 Ешлик навалари
22.00 «Давр». Ахборот дастури.
22.30 Тўнги тароналар ва Эколаш
22.40 «Даллас». Телевизион
23.25 «Давр». Ахборот дастури.
23.40 «Ешлар» телеканалида спорт:
Теннис.
0.40-0.45 «Хайрли тун».

7.30 «Пойтахт». Ахборот дастури.
7.55 «Экспресс» телегазетаси.
8.10 ТТВда сериал: «Машҳур ва ба-
давлат одамлари»
8.55 «Пойтахт». Ахборот дастури (рус
тилида)
9.20-9.40 «Омад» тележурнали.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00, 20.00, 23.20, 00.55 «Пойтахт»
Ахборот дастури.
18.25 ТТВда сериал: «Қора дур дона-
лари»
19.10, 20.25 «Табрикликимиз-қутлай-
миз»
21.10 «Омад» тележурнали.
21.30 «Турким ҳақида»
22.00 «Экспресс» телегазетаси.
22.15 «Экспресс ила»
23.25 ТТВда сериал: «Машҳур ва ба-
давлат одамлари»

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35 ТВ-маркет
8.40 Марказий газеталар шарҳи.
8.55 «Оламга саяхат». Кинокурсува
9.15 «Қўшши юрт қўшиқлари». Муси-
қий дастур
9.35, 12.45 ТВ-метео
9.40 «Алломани авлодлари». Спорт
дастури
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИК-
ЛАР
10.05 «Мини болаганам Мини». Бадий
фильм
11.40 Болалар учун. «Қўшмиқ»
12.05 «Маънавият» дастури.
12.50 «Дунёқараш»
13.00 «Экспедиция». Телевизион 36-
қисм
13.50, 16.35 ТВ-анонс
14.10 Футбол. XX асрнинг сўнги жа-
ҳон чемпионати. Нимчорак финал.
Дания - Нигерия
15.50 «Хамма қўриқчи шарт эмас». Дам
олиш дастури.
16.45 «Рамазон ойининг муборақ»
17.05 «Ватаннома хизмат қилман»
18.10 «Миттвийлар оиласи». Кино-
курсува
18.25 «Хуқуқий ҳаётим сари»
18.45 «Кўла, ёшлимиз». Концерт.
19.05 «Муқдир»
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 ЭЪЛОНЛАР
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 Оқшом эртақлари
20.15 «Ташли» тарбия миллий дасту-
ри - амалда.
20.30 «Ахборот»
21.05 «Навийхонлиқ»
21.15 «Олам қўшиққа тўлисин». Муси-
қий дастур.
21.40 «Баркамол авлод орузи»
22.00 «Рамазон тўғаси» бахул доно
хазратлари». Бадий фильм.
23.30 «Ахборот»
00.05 «Ғаройиб ҳодиса». Бадий
фильм.
1.10-1.15 Ватан тимсоллари

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35 ТВ-маркет
8.40 Марказий газеталар шарҳи.
8.55 «Оламга саяхат». Кинокурсува
9.15 «Қўшши юрт қўшиқлари». Муси-
қий дастур
9.35, 12.45 ТВ-метео
9.40 «Алломани авлодлари». Спорт
дастури
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИК-
ЛАР
10.05 «Мини болаганам Мини». Бадий
фильм
11.40 Болалар учун. «Қўшмиқ»
12.05 «Маънавият» дастури.
12.50 «Дунёқараш»
13.00 «Экспедиция». Телевизион 36-
қисм
13.50, 16.35 ТВ-анонс
14.10 Футбол. XX асрнинг сўнги жа-
ҳон чемпионати. Нимчорак финал.
Дания - Нигерия
15.50 «Хамма қўриқчи шарт эмас». Дам
олиш дастури.
16.45 «Рамазон ойининг муборақ»
17.05 «Ватаннома хизмат қилман»
18.10 «Миттвийлар оиласи». Кино-
курсува
18.25 «Хуқуқий ҳаётим сари»
18.45 «Кўла, ёшлимиз». Концерт.
19.05 «Муқдир»
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 ЭЪЛОНЛАР
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 Оқшом эртақлари
20.15 «Ташли» тарбия миллий дасту-
ри - амалда.
20.30 «Ахборот»
21.05 «Навийхонлиқ»
21.15 «Олам қўшиққа тўлисин». Муси-
қий дастур.
21.40 «Баркамол авлод орузи»
22.00 «Рамазон тўғаси» бахул доно
хазратлари». Бадий фильм.
23.30 «Ахборот»
00.05 «Ғаройиб ҳодиса». Бадий
фильм.
1.10-1.15 Ватан тимсоллари

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Давр». Ахборот дастури.
9.15 «Янги авлод» студияси: «Катта та-
наффус», «Мултомоша»
9.50, 16.20 «Мусиқий лаҳзалар»
10.00 «Аср кифеаси»
10.20 «Рей Бродбери театри». Теле-
сериал 33-қисм
10.45 «Саломатлик сирлари»

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Давр». Ахборот дастури.
9.15 «Янги авлод» студияси: «Катта та-
наффус», «Мултомоша»
9.50, 16.20 «Мусиқий лаҳзалар»
10.00 «Аср кифеаси»
10.20 «Рей Бродбери театри». Теле-
сериал 33-қисм
10.45 «Саломатлик сирлари»

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Давр». Ахборот дастури.
9.15 «Янги авлод» студияси: «Катта та-
наффус», «Мултомоша»
9.50, 16.20 «Мусиқий лаҳзалар»
10.00 «Аср кифеаси»
10.20 «Рей Бродбери театри». Теле-
сериал 33-қисм
10.45 «Саломатлик сирлари»

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Давр». Ахборот дастури.
9.15 «Янги авлод» студияси: «Катта та-
наффус», «Мултомоша»
9.50, 16.20 «Мусиқий лаҳзалар»
10.00 «Аср кифеаси»
10.20 «Рей Бродбери театри». Теле-
сериал 33-қисм
10.45 «Саломатлик сирлари»

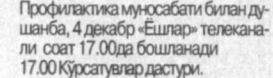
8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Давр». Ахборот дастури.
9.15 «Янги авлод» студияси: «Катта та-
наффус», «Мултомоша»
9.50, 16.20 «Мусиқий лаҳзалар»
10.00 «Аср кифеаси»
10.20 «Рей Бродбери театри». Теле-
сериал 33-қисм
10.45 «Саломатлик сирлари»

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Давр». Ахборот дастури.
9.15 «Янги авлод» студияси: «Катта та-
наффус», «Мултомоша»
9.50, 16.20 «Мусиқий лаҳзалар»
10.00 «Аср кифеаси»
10.20 «Рей Бродбери театри». Теле-
сериал 33-қисм
10.45 «Саломатлик сирлари»

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Давр». Ахборот дастури.
9.15 «Янги авлод» студияси: «Катта та-
наффус», «Мултомоша»
9.50, 16.20 «Мусиқий лаҳзалар»
10.00 «Аср кифеаси»
10.20 «Рей Бродбери театри». Теле-
сериал 33-қисм
10.45 «Саломатлик сирлари»

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Давр». Ахборот дастури.
9.15 «Янги авлод» студияси: «Катта та-
наффус», «Мултомоша»
9.50, 16.20 «Мусиқий лаҳзалар»
10.00 «Аср кифеаси»
10.20 «Рей Бродбери театри». Теле-
сериал 33-қисм
10.45 «Саломатлик сирлари»

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 «Давр». Ахборот дастури.
9.15 «Янги авлод» студияси: «Катта та-
наффус», «Мултомоша»
9.50, 16.20 «Мусиқий лаҳзалар»
10.00 «Аср кифеаси»
10.20 «Рей Бродбери театри». Теле-
сериал 33-қисм
10.45 «Саломатлик сирлари»

16.00 Кўрсатувлар тартиби.
16.05 «Мултаргаллақ»
16.25 «Клип-антракт»
16.30 «Вести»
16.55 «Бобил минораси». Сериал.
18.00 «Бугун оламда». Ахборот кўрса-
туви.
18.10 «Бинафша»
18.25 «Сайхатлар олами»

РҚТ
19.00 «Мени қуттил»
19.45 «Тезлаштирилган ёрдам-2». Се-
риал.
20.20 «Вақт ҳазинасида»
20.35 «X-Спорт»

20.45 «Хайрли тун, кичкинтойлар!»
21.00 «Время»
УзТВ-IV
21.40 «Бизнес-рево»
21.50 «Муҳаббат тарихи». Сериал.
22.45 «ТВ-4 да Немис тўлиқини»
23.00 «Клип-антракт»
23.10 Киномаатограф. «Бокиралик
асри». Бадий фильм.
1.15 «Ахборот» (рус тилида)
1.40 «Тунинг осида бўлсин»

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-
гузаштлари». Мультсериал.
19.00 «Шаддодлар ва гўзаллар». Теле-
сериал.
19.25 «Табақасул-ла меҳмонга». Ҳаж-
вий дастур.
19.50 «Ошқар». Мусиқий дастур.
19.55 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
20.25 «Клип-совга». Телеабриқнома.
21.25 Метеохабар.
21.30 «30-канал» киноқошмои. «Қол-
қон». Детектив (Россия)
23.15 «Хамма Реймонднинг севади»
Ҳажвий сериал (АҚШ)
23.40 Кўрсатувлар дастури

Соат 18.00 га қадар профилактика.
18.00 Дастурнинг очилиши.
18.05 «Телехамкор». Фойдали газе-
та.
18.35 «Педдингтон айқасининг сар-

UCD Group

E-mail: sales@ucd.uz;
ucd_sale@ucd.uz

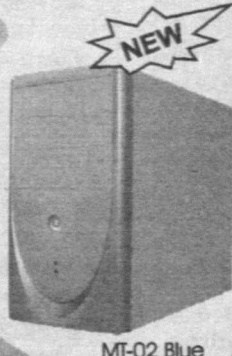
http://www.ucd.uz
С. Азимов к., 72а
К. Махсумов к., 72
Сулаймонов к., 29
«Нукус» к., 24

манзил:

КОМПЬЮТЕРЛАР 2 ЙИЛ КАФОЛАТИ БИЛАН

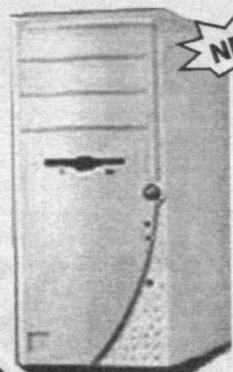

Компьютерларнинг
турли хилини
буюришингиз мумкин

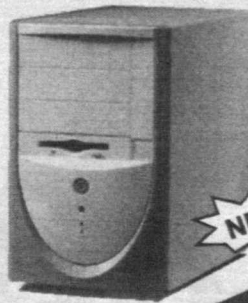
NEW

MT-02 Blue

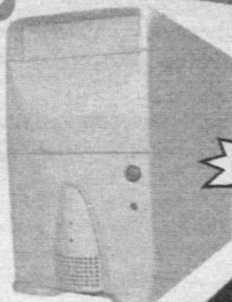
NEW

ATX-8A

NEW

MX-02

NEW

MX-02K

Телефонлар:

- 120-6861

- 120-6862

- 133-9913; 132-0661

- 132-1277; 132-1433

- 139-1897; 139-4478

- 133-4341

«Йўлқўприктаъмирихтисос» трестига Тошкент шаҳар статистика бошқармаси томонидан 08.09.1997 йилда берилган 007127 рақамли гувоҳнома ҳамда Тошкент шаҳар корхоналарни рўйхатга олиш бошқармаси томонидан 1997 йил 2 октябрда берилган 05-001405 FN серияли, 001600 рақамли фирма номи тўғрисидаги гувоҳнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

“СУВЖИХОЗГАЗ”

Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси тежамкорликни бугунги куннинг асосий шiori деб билган хўжаликлар, ташкилотлар ҳамда фуқароларга ўз мақсулотларини тавсия қилади

Корхонамизда ишлаб чиқарилаётган газ ва сув ўлчagич асбoblари Ўзбекистон давлат стандарти талабларига тўлиқ жавоб беради.

- Улардаги:
- юқори сезгирлик;
  - узоқ муддат хизмат қилиш;
  - аниқ ўлчаш;
  - газни ташқарига чиқармаслик;
  - бежирим ташқи кўриниш;
  - арзон нарх

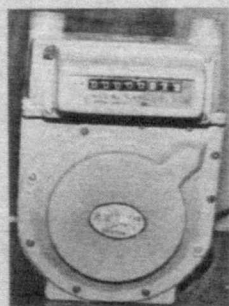
каби хусусиятлар юқори сифатдан далолат.

“Сувжихозгаз” харид қилинган асбoblарнинг икки йил давомида бузилмасдан ишлашига кафолат беради ҳамда шу давр мобайнида носозликлар чиқиб қолса, бепул таъмирлаб беради.

Сизнинг тежамкорлигингиз — келажакка мадад!

Манзилимиз: Тошкент шаҳри,
«Чилонзор» мавзеси, 20-даҳа,
19/3-уй.

Тел.: 117-15-42,
117-15-54,
117-15-56.

3511

ИМКОНИЯТ ЭШИКЛАРИ

АПКАЛ-Г

(глюконат кальций 500 мг)

КАЛЬЦИЙ ГЛЮКОНАТ ҲАМИША СИЗНИНГ ҲАМРОҲИНГИЗ

Табият бойлиги

Иштаҳани очади
ва ўсшига ёрдам
беради.

Жигарни спиртли
ичимликлар таъси-
ридан сақлайди.

Умумий
ҳолатни
яхшилайди.

Юқумли гепатит
ва циррозни
даволашда
қўлланилади.

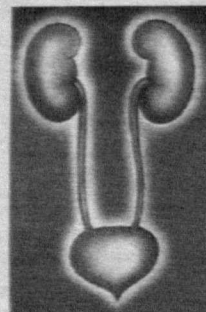
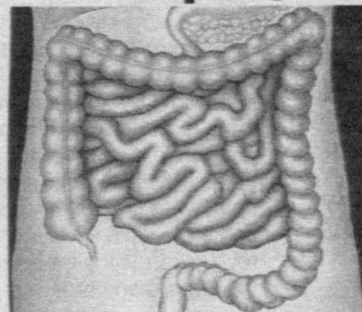
Халқимиз соғлиғи.

3004

Ўт сафроси
(буйракдаги),
ошқозон-ичак оғриқларида
самарали дори

АСПАЛЬГИН

Бу дори кучли
оғриқни босади

ШАҲАР ДОРИХОНАЛАРИДАН СЎРАНГ.

3427

Ўзбекистон Республикаси Президенти девони жамоаси масъул ходим Арслон Холматовга онаси

Нурния ая ХОЛМАТОВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги жамоаси вазирликнинг масъул ходими Т. Тўхтасиновга отаси

ТЎХТАСИН отанинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади ва оиласига сабру қаноат тилайди.

«Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компаниясининг меҳнат жамоаси «Ўзгео-нефтгазқазибчиқариш» акциядорлик компаниясининг Муборак газни қайта ишлаш заводи директори Барака Рустамовга отаси

Ҳалим бобо РУСТАМОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Абдулла Қодирий номидаги Тошкент давлат маданият институти жамоаси «Касбий педагогик тайёргарлик» факультети декани Севара Маликовага онаси

Эътибор РАҲИМЖОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти раҳбарияти ва жамоаси «Ўзбек тили» кафедраси мудири, доцент Комила Раҳимовага отаси, уруш ва меҳнат фахрийси

Напас РАҲИМОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

«Интершак» саноат-транспорт компанияси — ёпиқ турдаги ҳиссдорлик жамияти жамоаси мазкур жамият ходими Улугбек Аҳроловга волидаи муҳтарамаси

МУҲТАРАМАХОН аянинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Алишер Навоий асарларини яхши тушуниш учун уни бир марта ёки икки марта ўқиб қўя қолиш етарли эмас. Бунинг учун улуғ шоир «Фарҳод ва Ширин» достонида ёзганидек, «... Ўқуб ўтмак, ўқуб ўтмак шиори» қабилда иш кўрмоқ, унинг сиз ўқиётган асарининг қайси шароитда, қайси тарихий вазиятда, қандай сабаблар билан, қачон, қайси услубда, нима мақсадда ёзганини ҳам билмоқ, ундаги ҳар бир сўз ва иборанинг маъзини чақмоқ зарур.

Абдуқодир ҲАЙИТМЕТОВ

Бу ўринда биз шоирнинг ҳозир ҳам, Навоий яшаган даврда ҳам ғоят машҳур бўлган бир ғазалига тўхталиб ўтмоқчимиз. Бу ғазалини шартли равишда «Лолалар» деб аташ мумкин. Негаки, унда лола тимсоли ғоят ёрқин кўзга ташланади. Лола эса гўзалликнинг, ёшликнинг, биринчи навбатда баҳорнинг тимсоли.

Бу ғазал ҳижрий 860 йилда ёзилган бўлиб, милодий 1455-1456 йилларга тўғри келади. Навоий «Ҳолоти Саййид Ҳасан Ардашер» рисоласида хабар беришича, бу ва унинг яна бир неча ғазалини устози Саййид Ҳасан ёдлаб олган ва ёддан ўқир экан. Бу ғазал биринчи марта Навоийнинг «Бадоеъ-ул-бидоя» девонига киритилган.

Бу ғазал анъанавий ишқий мавзуда бўлса ҳам, лекин шеърни, ҳаётни севган, ўзи эндигина 13-14 баҳорни кўрган Навоийнинг ёшлик кайфиятини ниҳоятда гўзал ифодалаб берган. Буни унинг матлаиданоқ сезиш қийин эмас. Ғазал арузнинг туркий шеърятда энг кўп қўлланадиган рамали мусаммани маҳзуф (фоилотун фоилотун фоилотун фоилун) вазнида битилган:

*Фурқатингдин заъфарон узра
тўқармен лолалар.
Лолалар эрмаски, — бағримдин
эрур парғолалар.*

Навоийнинг бу ғазалида қўлланган ишқ у давр адабиётида инсоннинг инсонга бўлган муҳаббатини, тасаввуфий маънода Оллоҳга бўлган муҳаббатни англатар эди. Лекин бу шеърини ёзганда Навоий ҳали ёш, дунёвий ҳиссиётлар билан яшар, эндигина 13-14 ёшнинг юзини кўрган, ҳаёт қийинчиликлари эса унинг учун олдинда эди.

Бу байтда ошиқ — Навоий ўз севгилиси ҳажрида йиғлаб, кўз ёши тўқар экан, бу кўз ёшларини қипқизил лолаларга таққослаб, бу кўз ёшларининг қуюқлашган парчаларини эса бағридан узилиб тушган қонли этлар, деб атаган. Бу тасвирда муболага ғоят кучли бўлса ҳам, бироқ ҳаёт ҳақиқати-га яқин.

Ушбу байтда, умуман, бу ғазалда ҳозирги ўзбек адабий тилида истифодада бўлмаган, ҳозирги ўқитувчиларимиз тушуниши қийин бўлган бир неча сўз ва иборалар борки, уларни билмасдан бу шеър мазмунидан тўла баҳраманд бўлиш мушкул. Ҳозир Навоийни тушунишнинг биринчи калити тегишли луғатлардан фойдаланиш. Бу матлаъда «Заъфарон» сўзи арабча «заъф» (суст, сустлашган) сўздан олинган бўлиб, бу ўринда сариқ рангдаги ўтлоқ ёки гулзорни, «парго-

«Лолалар»

ла» форсчада «парча-парча», «майда-майда» бўлакларни англатади. Бу сўзларнинг аниқ маъносини билмасдан, шоир тасвирини китобхон тўғри кўз олдига келтира олмайди, бинобарин, таъсирлана олмайди ҳам.

Навоий яшаб ижод қилган Хурсонда, унинг пойтахти, шоирнинг она шаҳари — Ҳиротда форслар, форсий-забонлар кўп бўлиб, ўзбек адабиёти ва ўзбек адабий тилига бунинг таъсири катта эди. Адабий ҳаётда ҳам форсий тилда ёзувчилар аксариятни ташкил этар эди. Бу давр адабий ҳаёти намоёндалари ҳақида Навоий «Мажолисун-нафоис» таъкирасини тузар экан, ундаги 359 шоирдан уч юздан ортиғи форсийда ёзгани тасодифий эмас. Шу сабабга кўра, Навоий асарларида, шу жумладан, бу ғазалда ҳам ўнга сўздан биттаси форсий бўлса, гоҳ форсий ибораларга ҳам дуч келсак, гоҳ ўша тил орқали бизга ўтган арабий сўз ва иборалар учраса, бунга ажабланмаслик керак ва бунинг сабабини тўғри тушуниш лозим.

Навоий шеърятда яна бир нарса кўзга ташланади. Унинг бирон байти Шарқ адабиётида қўлланган шеърини санъатлардан холи эмас. Навоий бу ғазал матлаида ошиқ кўз ёшларини лолага қиёслаган бўлса, унинг бағрининг бўлакларини «парчалар» деб атайди. Бунда у шеърятдаги ўхшатишнинг энг ёрқин кўриниши — истинораддан ғоят яхши истифода этган.

Энди ушбу ғазалининг кейинги байтларини кўздан кечирайлик:

*«Дур тишингдин донайи сабрим
қолур бебар!» — десам,
Кулуб айтурким: — «Экиннинг
офатидур жолалар!»*

Мазмуни: *Сабрим донаси, яъни сабрли тишларим (кута-кута) дур тишларингдан бебаҳра қолмасин!» — десам,*

У (менинг устимдан) кулиб: — «Дўл ёққанда экинлар қандай омон қолиши мумкин!» — дейди.

Бу байтда шоир ўз тасвирида савол-жавоб санъатини қўлаган ва анъанавий ошиқ тимсолидаги соддаликка маъшуқанинг донолиги зид қўйилган.

Шу билан бирга, бандда жиддий гапларга нисбатан ҳазил-мутойиба устунроқ. Маъшуқа табиат ва жамиятдаги ҳодисаларни тушуна олмаган ошиқ устидан очикдан-очик кулмоқда.

*Барги гул узра ёпишибтур шакар
ҳар соридин;
Ё магар лаълинг уза қайнаб турур
табҳоалар.*

(«Табҳола» форсча «учуқ» деган маънони билдиради).

Байт мазмуни:
*(Гулга боқсам) унинг гулбаргларига ҳар томондан шакар ёпишган;
Ёки (менга) сенинг лаъли лабларинг атрофини учуқлар қоплагандек (туюлади).*

Кейинги байтларни ҳам шу хилда таҳлил этишни давом эттириш мумкин. Умуман эса, шоирнинг бу хил тасвирларидан шундай хулоса чиқариш мумкин:

Навоий ўз ғазалида ҳижрон мавзуни ёритмоқчи. Лекин шеърда ҳаётга муҳаббат, ошиқнинг ўз севгилисига садоқати, яхшилик ғоялари баланд. Шоирнинг бутун маҳорати ёрнинг чиройини, донолигини, ошиқнинг ички гўзал оламини, олийжаноб туйғуларини, соддадиллигини янада қизиқарлироқ, оригиналроқ ёритишга қаратилган. Бунинг учун шоир барча ранг ва чизиқларни эса реал ҳаётдан олишга интилан.

Бундан кейинги бир байтда Навоий «теврлубтур» сўзини ишлатган. Бу ўзбекча архаик сўз бўлиб, «санчилмоқ» деган маънони билдиради. Демак, Навоийни билиш учун Шарқ шеърятини қоидаларини, бошқа тилларни билиш билан бир қаторда, маълум даражада эски ўзбек тилидан ҳам хабардор бўлиш мақсадга мувофиқдир.

Навоийнинг бу ғазали қуйидаги байт билан тугалланган:

*Кўҳи ғам бўлди, Навоий, лолалар
— гулгун сириш;
Тоғ агар будур, бале, ашк ўлғуси-
дур лолалар.*

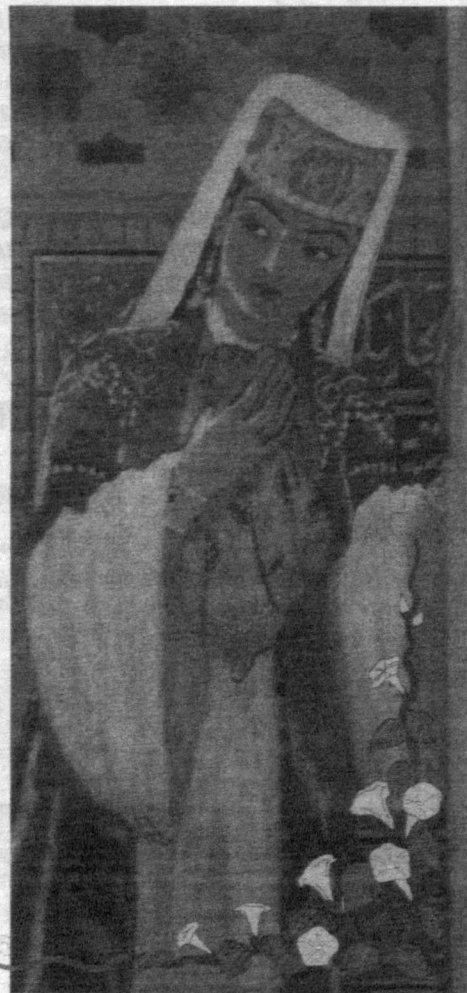
Мазмуни:
*Эй, Навоий, ғам тоғга айлангач, кўз ёшлари лолалардир;
Тоғ шунақа бўлар экан, албатта,*

унда кўз ёшларидан лолалар унади-да!

Навоий шеърига шоирона хулоса ясар экан, айна вақтда матлаъдаги «лолалар» сўзини мақтаъда қофия тарзида такрор қўллаган. Бу ҳам шоир санъаткорлигининг бир қирраси бўлиб, бундай санъат Шарқ шеърятда «радди қофия» деб аталади. Лолалар бунда қонли кўз ёшларга ўхшатиш билан бўлса ҳам, бадий моҳиятига кўра, гўзаллик рамзидир.

Маълум бўладики, Навоий болалик йилларидаёқ анъанавий мавзуларда ҳам ноёб шеърлар яратиб, етук шоир даражасига кўтарила олган.

Бизнинг давримизда бу ғазалга машҳур хонандамиз Фаррух Зокиров янгитдан ҳаёт бағишлади. Бугунги ёшларимиз томонидан бу ғазалининг севиб куйланаётгани эса шоир бизга бугун ҳам нақадар яқин эканининг белгисидир.

Кўшниллар ХИД билмайди...ми?

Ж. НОСИРОВ

Наманган вилояти давлат солиқ бошқармаси ва Наманган шаҳар прокуратураси ходимлари ҳамкорликда ўтказган тезкор тадбир давомида ўз уйини яширин ароқ цехига айлан-тириб олган фуқаро Зокиржон Илвитдиновнинг сири фош этилди.

Наманган шаҳри, Нуриддин Қориев 4-берк кўчаси, 8-уйда истиқомат қилувчи, 1967 йилда туғилган Зокиржон умри давомида бирор жойда ёлчилик иш-ламаган. Фақат қинғир йўллар билан пул топишни касб этиб олган. Яширин цех ҳам унга соғин сигирдек бўлиб қолган эди.

Тадбир ўтказилган кун Зокиржон тўрақўрғонлик ҳамтовови Абдуназар Бойназаровга 9 литр спиртни 16 минг 800 сўмга сотиб, пулни энди чўнтакка жойлаб турганди. Солиқчилар ва прокуратура ходимларига кўзи тушди-ю, ранги докадек оқариб кетди. Баҳоаларни рўқач қилишга ҳам қурби етмай қолди.

Тезкор гуруҳ аъзолари ўша кун ичкарини кўздан кечириб, сотиш учун тахт қилиб қўйилган яна 190 шиша қўлбола ароқ, 74 литр спирт, 81 шиша қўлбола

коньяк, қалбаки аксиэз маркалари, ёрликлар, қопқоқлар ва турли хил мосламаларни рўйхатга олдидлар. Сохта спиртли ичимликларни со-

Бундай ноқонуний хатти-ҳаракатлар кимсасиз чўлу биёбонда эмас, балки Наманган ва Гиждувондек гавжум шаҳарларда рўй берганини кўриб, лоқайд кўни-қўшнилларга «тасаннолар» айтгинг келади.

тишдан тушган 161 минг сўм пул ҳам шу ерда экан. У ҳам далилий ашё сифатида тортиб олинди. Сўнг тўпланган материаллар асосида шаҳар прокуратураси дарҳол жиноят иши кўзга-ди. Ҳозир тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Солиқчилар Бухоро вилояти Гиждувон шаҳрида ҳам шундай ҳолатга дуч келдилар. Маълум бўлишича, Гиждувоний кўчаси, 42-уйда истиқомат қилувчи Акбар Набиев май ойидан буён хуфья йўллар билан қўлбола ароқ тайёрлаб келаётган экан.

Акбарнинг яширин цехи кўздан кечирилганида, 340 минг сўмлик спиртли ичимликлар, сон-саноксиз ёрликлар, қопқоқлар ва уларни ёпувчи мосламалар чиқди. Бундан ташқари, у бир кунимга яраб қолар деб, 2

миллион 595 минг сўм пулни гавлаб қўйган экан. Ҳаммаси далилий ашё сифатида олиб қўйилди. Ушбу ҳолат юзасидан А. Набиевга нисбатан жиноят иши кўзга-ди, суриштирув ҳаракатлари бошлаб юборилди.

Бундай ноқонуний хатти-ҳаракатлар кимсасиз чўлу биёбонда эмас, балки Наманган ва Гиждувондек гавжум шаҳарларда рўй берганини кўриб, лоқайд кўни-қўшнилларга «тасаннолар» айтгинг келади. Наҳотки, спиртнинг қўланса ҳиди уларнинг димоғини ёрмаган бўлса? Наҳотки, улар қўлбола ароқларнинг содда харидорларини кўришмаган бўлса?! Ахир, қинғир ишга қўл урган, ноқонуний йўллар билан даромад орттиришни касб этиб олган қўшнилларига дашном бериб, тўғри йўлни кўрсатишса буларди-ку?

Тадбиркорликнинг таққиланган турлари билан шуғулланаётганларнинг косаси оқармайди. Уларнинг эркин ҳаракат қилишларига қонун йўл қўймайди. Қонун устуворлиги таъминланаётган ҳозирги пайтда фақат тўғри яшаб, тўғри ишлаган ютади. Шундай экан, эс борида этакни ёпиб, нонни ҳалоллаб ейишга ўрганиш керак.

Гиёҳвандликни аср вабоси, умр кушандаси, деймиз, инсониятни майиб-мажруҳликка, манкуртликка гирифтор этувчи, ақлдан оздирувчи оғу, деймиз. Мен бу гапларнинг исботига шахсан гувоҳ бўлганман.

**Р.ҚОСИМОВ,
ИИБ ДАН Бош
бошқармаси
катта инспектори,
милиция майори**

Чамаси, ўн йиллар муқаддам пойтахтдаги болалар уйдан бирида кўрган-кечирганларим хотирамга абадул-абад муҳрланиб қолган. Болалар уйи директорининг: «Бу ерда ичкилик-бозликка ва гиёҳвандликка чалинган ота-оналардан туғилган, бирон-бир камчилик билан дунёга келган болалар даволанади», деган сўзлари ҳалигача қулоқларим остида жаранглайди.

Гиёҳвандлик сўзини эшитишим билан болалар уйида кўрганларим — айбсиз айбдор бўлиб туғилган, нари борса беш-ўн йиллик умрини оиласида эмас, балки барча шарт-шароитлар муҳайё этилган тўрт девор орасида ўтказишга мажбум болалар ва ўша болаларнинг нигоҳида қотиб қолган изтироб, мунг кўз олдимга келади. «Уларнинг аччиқ қисматиға ким айбдор?»

бўлган автомашинани тўхтати. Автомашинани кўздан кечириш жараёнида юкxonанинг остки қисми янги таъмирланганлиги унда шубҳа уйғотди. Шу боис автомашина вилоят ИИБ ДАН бошқармасига олиб келиниб, ҳолислар иштирокида юкxonанинг остидаги темир қоплама кесиб олинди. Бунга қарангки, 35 ўрамда — 26 килограмм 434 грамм оғирликда «героин» гиёҳвандлик моддаси шу ерга яширилган экан.

Сурхондарё вилоят ИИБ ДАН бошқармаси ходимлари, милиция капитанлари Э.Абдуназаров, Б.Эгамбердиев ва милиция катта лейтенанти Ш.Химматовлар Термиздан Тошкентга йўл олган Жаркўрғон туманида яшовчи Намоз С. бошқарувидаги «ГАЗ-69» русумли, 19 D 10 94 давлат рақамли автомобилни тўхтатишди. Хайдовчи ёнида тожикистонлик йўловчи Қурбонали Қ. ҳам бор эди. Текширув жараёнида улар ўтирган ўриндик остидан целлофан халтачага ўралган бир килограммга яқин модда топилди. Кимёвий экспертиза ҳулосасига кўра, 963 грамм 200 миллиграмм оғирликдаги бу модда киши организмига

деган аламли савол ҳаёлимда чарх ураверади. Буларнинг бош сабабчиси тўрт кунлик дунёда кайфу сафо қилиб қолиш керак, деган ақидага қўл бўлган, кейин эса гиёҳвандлик деб аталмиш вабо асоратидан қутулолмай, ҳаёти заҳар-заққумга айланган ота-оналар эмасми?

Афсуски, орамизда халқига ва Ватанига хиёнат қилиб бўлса-да, мўмай даромад орттиришга муқкасидан кетганлар, туз ичиб тузлигига тупурганлар бор. Улар инсоф, диёнат, раҳм-шафқат деган туйғулардан бегона. Мажруҳ туғилган, туғилган-у, тўшакка миҳланган гўдақлар нигоҳидаги мунг уларнинг тошга айланган юракларига заррача таъсир қилмайди, Нима бўлганда ҳам, бошқаларга қараганда тўқ ва бадавлат, беками-кўст яшаса бўлгани!

Энг ёмони, ўта содда ва бекарор ёшлар уларнинг мажр-ҳийла ва хиёнатдан иборат зарарли таъсирларига тушиб қолмоқдалар.

Фақат бир нарсга кўнгилга таскин беради: ички ишлар идоралари ходимлари ана шундай тубан кимсаларнинг кирдикорларини фош этиш борасида қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Шу йилнинг 6 октябр кунини Бухоро вилоятида катта миқдордаги гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноят фош этилди. Вилоят ички ишлар бошқармаси ДАН йўл-патрул хизмати бўлини милиция капитани Улугбек Раҳмонов «Чандир» ДАН масканида хизмат вазифини ўтаётганди. Сурхондарёдан Қорақалпоғистонга қараб ҳаракатланаётган «ВАЗ-2106» русумли, давлат рақами 22 С 21 37

қучли таъсир этувчи «героин» эканлиги маълум бўлди.

Беқобод шаҳар ИИБ ДАН бошқармаси йўл-патрул хизмати старшиниси Гофир Ҳасановнинг хушёрлиги ва бурчга садоқати яна бир қарра синовдан ўтди. У милиция назорат масканида хизмат пайтида «Нексия» русумли, давлат рақам белгиси 11 J 25 64 бўлган автомашинани тўхтати. Хайдовчи Юсуф Э. ўзини хотиржам кўрсатишга ҳаракат қиларди. Аммо аллақандай бир ички туйғу инспекторни безовталантирди. Шу боис у салонни синчиклаб текшира бошлади. Янглишмаган экан, ўнг томондаги олдинги эшик ичидан целлофан халтачаларга ўралган икки бўлак оқ модда топилди. Роппа-роса икки килограмму уч миллиграмм оғирликдаги бу модда ҳам кишиларни таназзулга дучор қилиш қудратига эга бўлган «героин» эди.

Умуман олганда, жорий йилнинг ўтган даври мобайнида Давлат автомобил назорати ходимлари бошқа хуқуқ-тартибот идоралари вакиллари билан биргаликда республика миқёсида гиёҳвандликнинг ноқонуний айланиши билан боғлиқ 950 та жиноятни фош этдилар. Ўз манфаатини ўйлайдиган, нияти ёмон ва ёвузликдан иборат бўлган бундай кимсалардан тортиб олинган ва йўқ қилинган заҳри қотил миқдори эса 796 килограмм 95 граммни ташкил этди.

Демак, юзлаб, балки минглаб оилалар таназзулдан химоя этилди, эҳтимол, ўн минглаб содда ва бекарор, иродаси бўш хамюртларимизнинг ҳаёти, соғлиги, бахти ва қувончи асраб қолинди.

• Таҳририятга хат

Олдимиздан Оққан Сувнинг қадри...

Она-табиат Кўшрабоддан ўз саховатини аямаган. Туман замини бебаҳо неъматларга жуда бой. Айниқса, Кўшоғочда топилган шифобахш сувнинг таърифиға сўз ожиз. Мутахассис-олимларнинг аниқлашларича, бу обизамзам таркибида аммоний, калий, натрий, кальций, магний, темир, гидрокарбонат сингари ноёб моддалар мавжуд. У юрак-қон томири, ошқозон-ичак, жигар, ўт, асаб касалликларини даволашда қўл келади. Шу боис 1993 йили ушбу масканда маъданли сув билан муолажа қилувчи, 50 ўринга мўлжалланган сўхатгоҳ қурилиши бошлаб юборилганди. Дастлаб ишлар анча яхши кетди. Асосий бинолар тез қад ростлади. Бироқ, маълум вақт ўтгач, сусткашлик рўй берди. Тегшли маблағ вақтида ажратилмади. Кўтарилган бинолар ёғин-сочинда нураб, емирила

бошлади. Бу ҳақда турли матбуот нашрларида кўп ёзилди. Қанчадан-қанча маблағ, ишчи кучи ва вақт беҳуда шамолага совириляётгани кескин танқид қилинди. Афсус, барибир, фойдаси бўлмади. Мана, оқибати: сўхатгоҳ қурилиши ҳамон туя гўшти еганича ётибди. Кўшоғочга дардига малҳам излаб келаётган хастаю беморлар оворая сарсон бўлмоқдалар. Маҳаллий аҳоли уйларини вақтинча ижарага олиб, доимий равишда оқиб ётган маъданли сувдан ўз биланларича фойдаланмоқдалар.

Хўш, нега шундай? Ёки халқимиз айтганидек, олдимиздан оққан сувнинг қадри йўқми? Ахир, сўхатгоҳ ишга туширилса, одамларга ҳам, давлатга ҳам қони фойда-ку?! Аввало, таширф буюрувчилар қийналишмайди. Ҳар йили

минга яқин киши дарддан фориғ бўлади. Қолаверса, сўхатгоҳ шарофати ила 150 нафардан зиёд одам иш билан таъминланади. Маҳаллий бюджетга яхшигина даромад тушади. Энг муҳими, шифобахш сув беҳуда исроф бўлмайди. Эл-юрт қорига ярайди. Бунинг учун мутасаддиларда озгина кўнт-ҳафсага бўлса, кифоя. Улар, жилла курси, ўша сувни газлаштириб ёки табиий ҳолича турли идишларга қуйиб, «Кўшоғоч» номи билан сотувага чиқаришни ўйлаб кўрсалар, фойдадан холи бўлмасди. Сарflanган ҳаражат эса тез орада ўзини қоплаши табиий.

**Мусохон УБАЙДУЛЛАЕВ,
Самарқанд меъморчилик
ва қурилиш институти
доценти,
техника фанлари номзоди.**

• Шифокор
огоҳлантиради

**Вирусли гепатит —
хавфли касаллик**

Жамол НАЗАРОВ,
Чилонзор тумани
Санитария-
эпидемиология назорати
маркази бош шифокори

Вирусли гепатит касаллиги тарқалишининг олдини олиш масаласи, бир неча йилларки, соғлиқни сақлаш ва таълим муассасалари ходимларининг долзарб муаммоларидан бири бўлиб қолмоқда.

Республикамиз аҳолиси ўртасида гепатитларнинг бир неча хили кенг тарқалганлиги аниқланган. Хусусан, гепатит «А» (ГА), гепатит «В» (ГВ), гепатит «Д» (ГД), гепатит «С» (ГС), гепатит «Е» (ГЕ).

Гепатит «А» касаллиги республикамиз аҳолиси орасида асосан октябр-ноябр ойларида кўпаяди. Бу касаллик тарқалишининг энг юқори кўрсаткичи декабр ва январ ойларига тўғри келади.

Гепатит «А» касаллиги тарқалишининг асосий манбаи ўткир инфекция жараёнининг турли шакллари бошдан кечираётган беморлар ва вирус ташувчилар ҳисобланади.

Гепатит «А» касаллигининг яширин даври 7 кундан 45 кунгача давом этади, яъни ўртача 23-25 кундир. Вирус бемор нажаси билан ажралади. Вируснинг энг кўп миқдорда тарқалиши касаллик яширин даврининг охириги 7-10 кунларига ва сариқлик олди даврига тўғри келади. Айнаи ҳудди ўша даврларда гепатит билан оғриган беморлар касаллик қўзғатувчи манба сифатида атрофдагилар учун энг хатарлидир.

Гепатитнинг «А» турини аниқлаш жуда қийин. У асосан сариқлик даврида аниқланади. Сариқлик даврида баъдан сариқлик пайдо бўлади, сийдик ранги тўқлашади, ахлат рангсизланади. Вирусли гепатитнинг «А» тури тез тарқалади.

Бу касалликнинг эпидемиология ўзига хослигини асосан «маншай-мулоқот йўли» белгилайди. Бу эса унинг уюшган жамоаларда, оилада кенг тарқалишига сабаб бўлади.

Гепатит «А» касаллиги тарқалишининг олдини олиш учун шахсий гигиена қоидаларига қатъий риоя қилиш керак. Овқатланишдан олдин ва ҳожатхонага кириб чиққаннан сўнг, албатта, қўлни совунлаб ювишга одатланимоқ лозим. Сабзавот ва меваларни водопровод сувида ювиб, сўнг истеъмол қилиш, водопровод суви бўлмаган жойларда қайнатилган сувдан фойдаланиш зарур. Ариқ, ҳовуз ва очик қудуқ сувларини қайнатмасдан ичмаслик керак.

Касаллик тарқатувчиси бўлиши пашшаларини ҳам ўз вақтида қириб ташлаш ўта муҳим. Болаларга имкони борича кўчала овқат емасликларини, сақич чайнамаслик, қурут, маккажўхори таёқчаларини истеъмол қилмасликларини ҳар кун уқтирмоқ лозим. Фақат турғун савдо шохобчаларидан озик-овқат маҳсулотларини сотиб олиб, истеъмол қилиш мақсадга мувофиқдир.

Вирусли гепатит билан оғриган беморларни ўз вақтида аниқлаш ва уларни зудлик билан шифохонага ётқизиш керак. Фақат ана шундай йўл билангина касаллик тарқалишининг олдини олиш мумкин. Бунинг учун эса киши ўзида касаллик аломатларини сезини биланоқ, сира кечиктирмасдан шифокорга мурожаат қилиши зарур.

Қирқ йилдан бери мактабда ўқитувчилик қилаётган кўшнимнинг юраги бироз безовта бўлиб, шифокорга учраган экан, у ичадиган ва томирга юбориладиган бир неча дори-дармон ёзиб берибди.

— Жами 9750 сўмлик дори сотиб олдим, — деди ўқитувчи.

Кўлидаги рецепт қоғозларини кўрсатди. Дорихона ходимлари қоғозга дориларнинг нархини ёзиб қўйишган экан: «Капотен» — 4200 сўм, «Актоваген» — 4800 сўм, «Аденозинтрифосфат» (АТФ) — 750 сўм.

— Жуда қиммат жойлардан олибсиз, — дедим кўшнимга. — Мен бир дорихонани биламан. У ерда ҳамма дорилар арзон. Масалан, «Капотен» — 1920 сўм (сизниқидан 2280 сўмга фарқ қилади), «Актоваген» — 2760 сўм (2040 сўм арзон), АТФ эса 390 сўм (фарқи — 360 сўм).

— Ие, билмабмиз-да, — таассуф ила бош чайқайди кўшним.

Қодиржон СОБИРОВ

Дорихоналар доимо ҳалол-поклик, тўғрилик, тозалик, мусаффолик рамзи, эталони, яна ҳам аниқроқ айтсак, андозаси бўлиб хизмат қиларди. Халқнинг тилида бўлган «Аптекадаги каби аниқ» ибораси ёдингиздами? Энди эса, афсус...

Мақоламиз бошида айтиб ўтганимиз, дорилари бошқаларниқидан анча арзон дорихона қаерда жойлашганлигини айтиб ўтирмаймиз (унинг манзили муҳарририятга маълум), зотан, унинг мудирини бошқалар кўзи ўнгида «ола қарға» бўлиб қолиши турган гап.

Келинг, тилга олганимиз учта препарат (дори)ларнинг нархлари хусусида гаплашайлик.

Юнусобод туманининг «Аҳмад Дониш» кийим-кечак бозорига кираверишдаги, на рақамию на унвони бор дорихона Қаҳҳор Ширинбоев раҳбар бўлган «Меҳригиё» фирмасига тегишли бўлиб чиқди. Лекин бу дорихонада «гиё» кўп бўлиб, харидорларга нисбатан «меҳр» анча танқис экан. Чаққонгина аёл АТФ дорисини 600 сўмдан (ҳалиги биз айтган дорихонада у 390 сўм эди), «Актоваген»ни эса 3000 сўмдан пуллайпти. Нариги дорихонада бу дори, ёдингизда бўлса, 2760 сўм турарди.

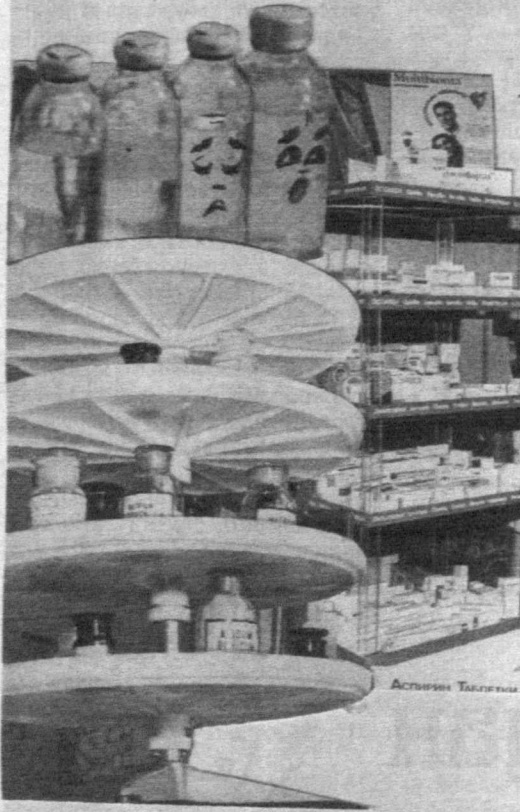
Лекин бу ҳали ҳолва экан. Нарироқда, автобус бекатидан сал ўтган, яна бир дорихонага рўбарў бўлдик. Унга Фарида Асқархўжаева деган аёл мудирлик қиларкан. Биз тилга олган учта дорининг нархлари бу ерда қуйидагича эди: «Актоваген» — 4800 сўм (ҳалиги «сахий» дорихонадагидан 2040 сўм қиммат), «Капотен» — 4050 сўм (2280 сўм қиммат), АТФ — 750 сўм (360 сўм қиммат)...

Халқимиз дори-дармонни муқаддас деб билади ва унинг учун пулни аямайди, кўп ҳолларда нархини суриштирмайди ҳам. Кимлардир элимизнинг мана шу нозик жиҳатларидан устамонлик билан фой-

даланаётганлиги яққол кўзга ташланиб турибди.

Биз дорихона мудираси Ф. Асқархўжаевдан дориларнинг баҳолари қайд этилган ҳужжат (накладной)лар билан таништиришни илтимос қилдик.

— Энг аввало, сизлар текширув ўтказишга ваколатли

Асқархўжаева Фариданиқидан дориларнинг баҳолари қайд этилган ҳужжат (накладной)лар билан таништиришни илтимос қилдик.

эканликларингиз ҳақида расмий ҳужжат тақдим этишларингиз лозим, — чўрт кесди мудира, — менинг акам солиқ тизимида ишлайди. У «Ҳеч кимнинг бекордан-бекорга текшириш ўтказишга ҳаққи йўқ», деб айтган.

— Бу сиз назарда тутган расмий текширишлардан эмас. Биз матбуот вакилларимиз, мана, ҳужжатларимиз. Сиз бизгагина эмас, ҳар бир харидор талаб қилган тақдирда унга ҳам накладнойни кўрсатишга мажбурсиз. Мабодо бу нарсани акангиз хоҳламаса-да...

Аёл ичкарига кириб кетди ва юзлаб дори-дармонларнинг баҳоси ёзилган бир тўп қалин

хулоса чиқарди.

— Бу сохталаштирилган дори, ясама, — деди у, — ичгандан ичмаганингиз маъқул.

Масалага ойдинлик киритиш мақсадида республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги Дори воситалари ва тиббиёт техникаси сифатини назорат қилиш Бош бошқармаси томон йўл олдик.

— Ҳа, бу сохталаштирилган дори, — деди қўлимиздаги препаратни кўриши биланоқ Бош бошқарма фарманазорат бўлими бошлиги Дилором Ғайбуллаева Носирова, — код чизиги йўқ. Истеъмол қилиш кўрсатмаси (инструкцияси)нинг тахланиши ҳам стандартга тўғри келмайди. «Дори»нинг ранги-туси

Дори- Дармон

қоғоз тахламини олиб чиқди. Тақ этиб олдимизга ташлаб қўйди.

— Мана, истаган дориларнинг нархларини ўзларингиз топиб олаверинглар. Менинг бундай ишлар билан шуғулланишга вақтим йўқ.

Мудира билан анча «даханаки жанг»дан сўнг мазкур дорихона Чилонзорнинг «Фарҳод» бозори ёнида жойлашган «Ҳадид» фирмасига тегишли эканлигини билдик.

— Фирманинг бошлиги ким? — Билмайман! — ростакамига ҳаҳли чиқди аёлнинг. — Ботир аками, Ғафур аками деган одам.

Яхшиси, 749706 телефонига кўнғироқ қилиб, ўзларингиз билиб олинглар.

Ана, ҳолос...

Тухумнинг тоза ёки палағда эканлигини аниқлаш учун унинг ҳаммасини еб кўриш шарт эмас, деган гап бор. Шаҳардаги юзлаб дорихоналарнинг қайсинисига бош суқманг, аҳвол шу эканлигига ақлимиз етди. Бу пайт диққатимизни дори-дармонларнинг нархларидан ҳам аҳамиятлироқ бўлган бошқа бир муаммо ўзига жалб қилди. Ўқитувчи кўшним 4200 сўмга, яъни ярим маошига сотиб олган «Капотен» дорисини бир таниш шифокор дўстимиз кўрдида, дарҳол катъий

бошқача.

Мен бўлим мудиридан асл дори билан сохта дорининг фарқи тўғрисида суриштирдим.

— Беморни дорининг ўзи даволамайди, — деди Дилором Ғайбуллаева, — ҳар қандай ҳасталикка қарши инсон организмнинг ўзи курашади. Дори-дармонлар эса организмга ўша кураши учун куч-қувват етказиб беради. Сохталаштирилган дориларда ушбу куч-қувватни бера оладиган компонент (дорининг таъсир қилувчи таркибий қисми) одатда меъеридан анча кам бўлади. Бу «дори»лар инсон организмни кўзғатиб қўядилар, ҳолос, лекин уни ҳасталик билан курашга отлантира олмайди. Шу боис ҳам уни истеъмол қилиш фойдадан кўра кўпроқ зиён етказади.

Шу кун биз мазкур муаммо хусусида Бош бошқарма бошлиги, дори-дармонлар экспертизаси ва стандартизацияси давлат марказининг директори, фармацевтика фанлари доктори Аҳмадхўжа Нигматович Юнусхўжаев билан суҳбатлашдик.

— Сохталаштирилган дори-дармонлар бизнинг олдимиздаги энг катта муаммолардан бири, — эътироф этди Аҳмадхўжа Нигматович, — кейинги йилларда республикамизга четдан сохталаштирилган, қўлбола «дори-дармон»лар келтирилиши ҳоллари аниқланаётди. Уларнинг аксарият қисмини хорижга қатнаётган тижоратчилар олиб келалётирлар.

«Хориж» деганда асосан Ҳиндистон давлати назарда тутилар экан. У ердаги сохталаштирилган дори ишлаб чиқарувчилар лицензиялари ўзга давлатларга тегишли бўлган бир қатор дори-дармонларни фармацевтика қонун-қоидаларини кўпол равишда бузганлари ҳолда, яширин йўл билан тайёрлашиб, четга, асосан Ҳамдўстлик мамлакатларига пуллашаркан. Биз текшириш учун олиб келган «Капотен» препарати ҳам фақатгина Испаниянинг Барселона шаҳрида жойлашган «Бристолл Майерс Сквибб» компанияси томонидан ишлаб чиқарилиши мумкин бўлса-да, у Ҳиндистонда яширинча тайёрланиб, бизга оширилмоқда экан... Бугина эмас, «Линекс», «Трихопол», «Супрастин», «Лазикс» каби дорилар ҳам қўлбола усулида Ҳиндистонда ишлаб чиқарилиб, юртимизга олиб келинаётганлиги маълум бўлди.

**Қангликўлда
кураш тушдилар**

Қангликўл туманида таниқли қорақалпоқ полвони Жақсибой Қайнов таваллудига бағишланган ўзбек кураши мусобақаси ўтказилди.

Мутлақ биринчиликда номлари мамлакатимиз аҳлига яхши таниш бўлган полвонлардан Оролбой Раметов, Мурод Болганиёзов, Баҳодир Қонназаровлар

Ғолиб деб тонишдилар.

Я. ҚҮЧҚОРОВ,
«Халқ сўзи» муҳбири.

ҲАҚИҚИЙ

Жанубий Кореяда оғир атлетика бўйича Осиё чемпиони бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз терма жамоаси тўлиқ таркибда иштирок эта олмади. Шундай бўлсада, беллашувга киришган йигитларимиз умумжамоа ҳисобида тўртинчи погонани банд этишди. Юқсак натижага эришишда, айниқса, республика олимпия ўринбосарлари

ВА ИЙМОН

— Албатта, бутун республикамиз бўйича барча дорихоналарда ҳақиқий ёки ясама доридармон сотилаётганини текшириб чиқиш имкониятига эга эмасмиз, — дейди Бош бошқарма бошлиғи, — қолаверса, бу иш билан вазирликнинг сифат назорати комиссияси шуғулланади. Биз дори-дармонларнинг сифатини аниқлаб беришга ва қолатланганмиз, холос. Ҳозиргача биз чиқариб бераётган хулосалар эса анча аянчли...

Ҳа, Бош бошқарма дорихоналарда сотилаётган сохта дори-дармонлар ҳақида тегишли органларга ўз вақтида маълумотлар беради, кенг жамоатчиликни бу ҳақда огоҳлантиради. Мана, қўлимизда 10 минг нусхада босиладиган «Оила шифокори» газетасининг шу йил 13 июн сони турибди. Унда жорий йилнинг 5 ойи мобайнида аниқланган сохта дориларнинг рўйхати ҳамда мазкур дориларнинг асл нусхалари фақат қайси заводлардагина ишлаб чиқарилиши мумкинлиги ҳақидаги маълумотлар Бош бошқарма бошлиғи имзоси билан чоп этилган. Бу рўйхатдан «Ампциллин», «Нафтазин», «Стрептоцид», «Рибоксин» сингари ҳаммамизга таниш, бироқ сохта-лаштирилган дори-дармонларнинг 38 (!) хили ўрин олган.

Юқорида айтиб ўтилгани каби сохташтилган доридармонларнинг асосий қисми республикамизга Ҳиндистондан «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг «Дехли-Тошкент» йўналиши бўйлаб қатнайдиغان самолётларида тижоратчилар томонидан олиб келинаётди.

— Масаланинг иккинчи томонини ҳам унутмаслик керак, — дейди А. Н. Юнусжўаев, — ҳозир «Дехли-Чимкент» йўналиши бўйича ҳам ҳаво қатнови очилган. Сохташтилган дорилар Қозоғистон жанубидаги бу вилоят марказига келтирилгач, унинг Ўзбекистонга олиб кирилиши унчалик мушкул иш эмас.

Бош бошқарма сохта доридармонлар аниқлиниши биланок, тегишли жойларга ўз вақтида хабар етказилади. Масалан, кўзимиз тушган ҳужжатлардан бирига «Хушёр бўлинг, сохтакорлик!» дея сарлаваҳа қўйилди. Унда ўша бизга таниш бўлган «Капотен» препарати ясама усулда тайёрланаётгани ва республикамизнинг худудла-

ри бўйлаб тарқатилаётгани ҳақида айтилади. Ҳақиқий, асл дори қандай эканлигига сохта-лаштирилганлиги қандай кўри-нишда бўлиши аниқ-равшан тавсифларда таърифлаб берилади.

— Биз огоҳлантирувчи бу қоғозни вазирликнинг даволаш бошқармаси, «Дори-дармон» бирлашмалари ва йирик дорихоналарга юбордик, — дейди Аҳмадхўжа Ниғматович.

Юқорида таъкидлаганимиздек, авваллари дори-дармондан уриб қолиш катта гуноҳ, шаккоклик ҳисобланарди. Бироқ дориларни сохташтираш-чи? Бу нарса тўғрисида ўйлаб кўришнинг ўзи ҳам гуноҳи азим эди. Энди эса...

Бир фикр: фақат икки ой мобайнида 6 тонна сохташтилган дори йўқ қилиб ташланади. Уни аниқлаганларнинг отасига раҳмат! Мабодо аниқланмаганида ва йўқ қилинмаганида у сизни ва бизни, халқни заҳарлаши турган гап эди.

Ҳўш, ҳали ҳам баъзи бир дорихоналар пештахталарига қўйилган сохта дориларни аниқлаш ва сотувдан олиб ташлаш кимнинг вазифаси? Ким бунинг учун жон куйдириши лозим?

Республика Соғлиқни сақлаш вазирлигига халқимиз сўхат-саломатлигини ҳимоя қилишдек масъулиятли вазифа топширилган. Юқорида қайд этганларимиздан кўзга ташланиб турибдики, соҳа ходимлари мазкур вазифани уйдлаш учун бор куч-ғайратларини сарфарбар этган ҳолда иш олиб бораётирлар.

Маълумки, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш вазифаси республикамизнинг нуфузи ва ваколати тобора ошиб бораётган Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат кўмитасига юклатилган. Мазкур мақолада кўтарилган муаммолар юзасидан бизга етиб келган маълумотларга қараганда, кўмита томонидан айни кунларда бир қатор ишлар олиб борилаётибди экан. Биз ана шу ишлардан кенг газетхонлар оммаси, жамоатчилик хабардор бўлишини, ушбу муаммони ҳал қилиш умумжамиyat манфаатига алоқадор бўлиб, халқимиз соғлиғи ҳақиқатан ҳам энг катта, бебаҳо, беўлчов бойлигимиз эканлигини яна бир бор эслатиб қўйишни истаб қолардик.

БОТИР!

билим юрти талабаси Ботир Усмоновнинг ҳиссаси катта бўлди. Ҳақиқий ботирликни намойиш қилган ўзбек ўғлони бирданига 3 та олтин медални қўлга киритди.

СУРАТДА: Б. Усмонов. А.РИСҚИЕВ (ЎЗА) олган сурат.

Вожаб!

Гол урганнинг пешонасига уришимиз!

Ҳали бунақаси бўлмаган эди. Наманган шаҳридаги «Навбахор» ўйингоҳида кўз кўриб, қулоқ эшитмаган ғайритабиий ҳодиса юз берди. «Гулбахор» (Наманган) ва «Андижанка» (Андижон) аёллар футбол жамоалари ўртасидаги республика кубоги учун якуний беллашувдан сўнг биллур соврин йирик ҳисобда қолиб чиққан жамоага эмас, балки мағлуб бўлган клубга топширилиши эълон қилинди.

Спорт оламида ҳали-ҳануз учрамаган ва учраши ҳам мумкин бўлмаган ажабтовур бу янгликдан мухлислар ҳам, журналистлар ҳам ёқа ушлашди. Наҳотки, меҳнати Алигаю роҳати Валига бўлса! Ахир, шу йилнинг 22 ноябр кунини Андижон шаҳридаги «Наврўз» ўйингоҳида мазкур жамоалар ўртасидаги дастлабки ўйинда майдон эгалари 5:0 ҳисобида ютуққа эришган эди-ку? Қизикarli ва мурасасиз бу беллашувни Андижон ёшлар телерадиокомпанияси бутун водийга намойиш этган ва бошқа оммавий ахборот воситалари орқали бу воқеа бир неча бор маълум қилинганди. Наманганда ҳам андижонлик футболчи қизлар 2:1 ҳисобида яна ғалаба қозониб, биллур совринни нақд қилиб қўйганди.

Спортда ғирромлик кетмайди. У ҳалолликни, адолатни ёқтиради. Бироқ ясама

шуҳрат, дабдаба ортидан қувган ва унинг қулига айланган кимсалар эришилган натижалардан кўз юмиб бўлса-да, мингминглаб мухлислар, томошабинларнинг таъна-дашномлари, ҳақли эътирозларини назар-писанд этмай, хурмача қилиқлар чиқарди. Субутсизлик, кўзбўямачилик кўчасига қиради. Теша тегмаган ҳийла-найранглр «ихтиро» қилади.

Қаранг, «Андижанка» бу йил республика чемпионлигини қўлга киритди. Афсуски, спортни ўз измига солмоқчи бўлган шоввозлар битта клубга чемпионлик ҳам етиб ортади, деган ўйга борган шекилли, Ўзбекистон кубогини нима қилиб бўлса-да «Гулбахор»га олиб бериш вазвасасига тушишди.

Бунинг учун бирон-бир сабаб керак эди. Топилди ҳам. Эмиш-ки, «Андижанка»нинг биринчи мусобақа учун берилган футболчилар рўйхатида чалкашлик содир бўлган. Бутун мавсум бўйи рўйхатда бўлган маҳаллий ўйинчи Севара Эрмухамедова ўрнига ҳужумчи Наргиза Абдурасулованинг номи рўйхатда икки бор ёзилиб қолибди. Тўғри, бу шоши-лишдаги хато. Аммо ҳакамлар, республика Футбол федерациясининг вакиллари биринчи учрашувда ёки ундан сўнг, ҳеч бўлмаса, такрорий беллашувдан аввал бу ҳақда айтсалар бўлмасмиди? Нега энди ғолибни тантанали равишда тақдирлаш пайтида қилдан қийик қидирилади?

Кутилмаган ҳангомадан ҳайратда қолган «Андижанка» қизлари ўз норозилиklarини тантанали маросимни намойишкорона тарк этиш билан ифода қилдилар.

Тантаналарда «Гулбахор» жамоасига совға-саломлар топширилди. «Андижанка» жамоасининг

ҳужумчиси Наргиза Абдурасулова учун берилган соврин (гилам) майдонда қолиб кетди. Андижонлик футболчи қизларнинг чиройли ўйинлари ва уларга нисбатан адолатсизликни кўрган бир неча наманганлик мухлислар «Андижанка» жамоасини ҳақиқий ғалаба билан қутладилар.

— Мен кўп йиллик мураббийлик тажрибамда бундай ошқора сурбетликни биринчи бор кўришим, — деди биз билан суҳбатда «Андижанка» устози, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мураббий Мирон Димитрович Ким. — Спортдаги асосий қонуният бузилди: ютуқ қулига эмас, кучсиз жамоага берилди. Бундай «шоу» республикамизда футболнинг ривожига тўсиқ бўлади, холос.

Ана шу фаройиб ҳодисадан сўнг Намангандан «Андижанка» жамоаси билан бирга қайтар эканмиз, қизларнинг юзидаги хомушлик, асабийлик, баъзиларнинг эса кўзларида жикқа ёшни кўриб, улар қўлга киритган биллур совринингига эмас, ундан анча каттароқ нарса — республика Футбол федерацияси ҳамда ҳакамларга ишончни ҳам йўқотаётганлигини ҳис этдик.

Тўлқин СИДДИҚ,
жамоатчи мухбир.
Одилжон ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Шахмат ҳангомалари

«Синовдан ўтган материал»

1894 йили Лондонда Ж.Макдоннелнинг «Шахмат валломатлари ва шоҳлари» деган китоби чоп этилди. Бу ўша даврнинг етакчи шахматчилари ҳақидаги латифа ва қизик воқеалардан таркиб топган тўплам эди. Автор муқаддимада фақат «синовдан ўтган материал»лардан фойдаланганлигини айтган экан, кейин: «Черковимизга келувчиларни ибодат пайтида кўзлари уйқу тортди дегунча мен уларга мана шу воқеалардан биронтасини айтиб берардим ва шу заҳотиёқ улар сергаклашарди», деб изоҳ беради.

Ер остида ўтган мусобақа

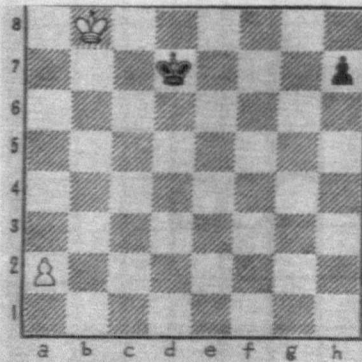
1940 йилнинг кузида, Британия пойтахти бомбардимон қилинаётган пайтда Лондоннинг улкан ер ости пана жойида шахмат турнири ўтказилди. Иштирокчилар икки гуруҳга бўлинган бўлиб, унинг ғолиблари ўзаро ҳал қилувчи партияда учрашдилар. Гуруҳларнинг бирида аёллар ўртасида кетма-кет етти карра жаҳон чемпиони бўлган Вера Менчик, иккинчисидан эса ўша пайтлардаги энг кучли англиялик мастерлардан Д.Сержент ғолиб чиққан эди. Ҳал қилувчи баҳсда Вера Менчик

мусобақа ғолиби бўлди.

«Чинакам республикача ўйин»

1476 йил 22 июнда Швейцариянинг Фрайбург кантони (вилояти) аҳолиси уларнинг ерига бостириб кирган герцог Карл Бургундский қўшинлари устидан ҳал қилувчи ғалаба қозонди. Бос-

Ютқазмасликнинг иложи борми?

қинчиларни тумтарақай қочишга мажбур этишаркан, улар герцог қароргоҳини босиб оладилар. Ўлжалар орасида герцогнинг шахсий шахмати ҳам бор эди. Ғолиб швейцарияликлар дарҳол баллада тўқийдилар: унда шахмат «чинакам республикача ўйин» сифатида қуйланиб, шоҳ «пиёдалар сафи кетида яшириниб олувчи ва тахтада ҳеч нарса қолмагандагина уясидан судралиб чиқишга ботинувчи онгсиз, кўрқоқ ва бесўнақай бир дона фигурадир», дейилди.

Рокировка эътибор топмоқда

Конгстедтнинг 1784 йили Стокгольмда чоп этилган «Шахмат ўйини қисқача қўлланмаси»да: «Кучли ўйинчилар ҳеч қачон рокировка қилмайдилар», дейилган эди. Ўша қўлланманинг анча кейинги /1806 йил/ нашрига унчалик қатъий бўлмаган тузатиш киритилди: «Кучли ўйинчилар камдан-кам ҳолларда рокировкага қўл урадилар».

Статистика маълумотларига кўра, ҳозир 99 фоиз ҳолларда, малакаларидан қатъи назар, шахматчилар шоҳни марказдан узоқлаштириш ҳуқуқидан фойдаланмоқдалар.

Мамажон МУҲИДДИНОВ

